National Library 55253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A 0N4
NEWSPAPER DIVISION

THIS PAPER WAS MAILED
THURSDAY, AUGUST 14, 1986

VABA EESTLANE

Second class mail
registration number — 1089.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ILMUB IGAL KOLMAPÄEVAL
JA REEDEL

Nr. 61 (3257) XXXV aastakäik | Reedel, 15. augustil 1986 — Friday, August 15, 1986 | Üksiknumbri hind 70 senti

Peres näeb Nõukogude rolli Kesk-Idas

TEL AVIV — Iisrael tahab aktsepteerida N. Liidu rolli Kesk-Ida rahuläbirääkimistel, kui Moskva uuendab diplomaatilised sidemed juudi riigiga, ütles peaminister Shimon Peres.

Ta arvab, et kui N. Liit võtab osa sellistest läbirääkimistest, siis nad jätavad oma senise ühepoolse seisukohtade nägemise Kesk-Ida küsimusis.

Peres avaldas selle kommentaari päev pärast N. Liidu teadet,

et nad kohtuvad 16. või 17 augustil Soome pealinnas Helsingis konsulaarsidemete üle läbirääkimiseks.

N. Liit ja kõik idabloki riigid, väljaarvatud Rumeenia, katkestasid diplomaatilised sidemed Iisraeliga 1967. aastal Araabia-Iisraeli sõja ajal.

Möödunud kuul N. Liidu juht Mihhail Gorbatshov avaldas üleskutse viiele ÜRO Julgeoleku Nõukogu alalisele liikmele — USA'le, N. Liidule, Prantsusmaale, Inglismaale ja Hiinale, konverentsiks kokkutulekuks Kesk-Ida rahu üle rääkima. Sama on püüdnud alustada ka Jordaania.

Iisraelil on siiski kaks põhjust skeptitsismiks N. Liidu vastu, üheks on N. Liidu juutide olukord ja teiseks N. Liit kui araabia riikide suurem relvadega varustaja.

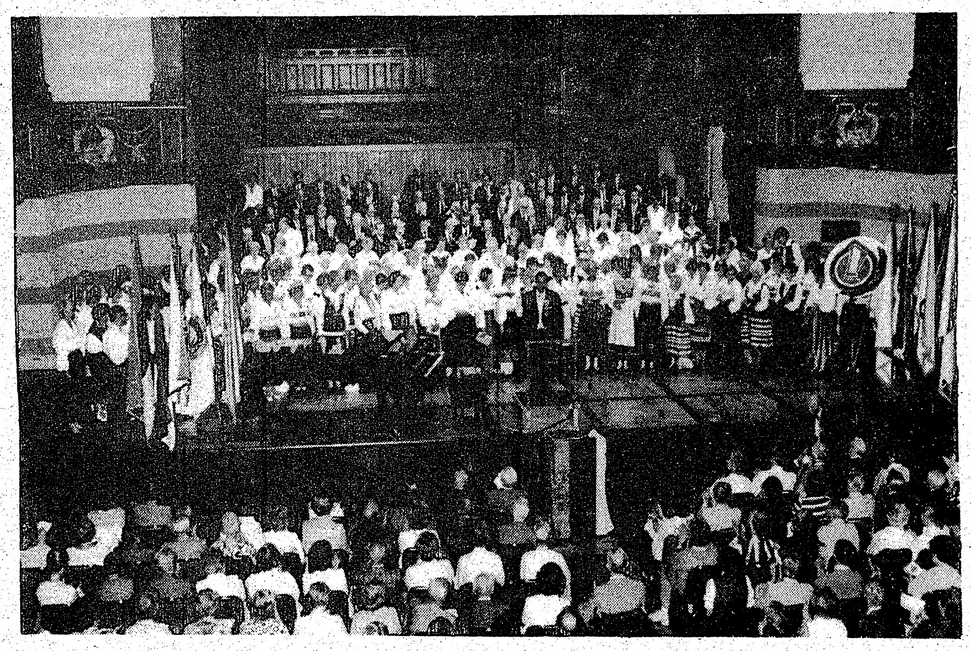

Euroopa Eestlaste IV Laulupidu Heidelbergis, vaade ühendkoorile, keda on juhatamas laulupeo peakorraldaja Villu Laidsaar. EPL/Rein Liiv

Üle 2000 Euroopa Eestlaste IV Laulupeol Heidelbergis

Eestlasi 15-st riigist laulupeol — 2000 Heidelbergi vabadusmarsil

Ülikoolilinn Heidelberg oli kahe päeva jooksul eestlaste linnaks. Euroopa laulupeole kogunes neid üle paari tuhande. Eriti rohkesti oli osavõtjaid Rootsist, esinenud kooridest olid kümme tulnud Rootsist; sealt oli ka kõige populaarsemaks kujunev koor — Stokholmi Eesti Koor, mis esines solistkoorina, aga ka koos Stokholmi Eesti Meeskooriga ja laulupeo lõpu kontsertjumalateenistusel.

Laulupidu toimus Heidelbergi Kongressihallis, siis kõlasid seal „laulud nagu peab" ja laulupeo muusikalise osa eest vastutav korraldaja, dirigent Villu Laidsaar jäi igati rahule.

Neljas Euroopa Eestlaste Laulupidu oli seniseist suurim ja tekitas tõelise laulupeo meeleolu juba sellega, et osalejaid tuli nii paljudest maadest, isegi Uus-Meremaalt, Austraaliast ja Havai saarelt.

Kanadast oli kohal terve laulukoor, mis moodustatud Toronto kooride lauljaist Asta Ballstadti juhatusel.

Oma grupi oli organiseerinud Torontost Kalju Jõgi. Euroopast oli tulijaid peaaegu kõigist maadest.

Koorijuhtideks peale nimetatud Toronto koorijuhi olid Rootsist Lembit Leetmaa, Eero Tarjus, Hilja Ivalo ja Jüri Raid, kellele lisandus Stokholmi Kooli koori juhataja Heli Siikanen. Kaks toredat naisjuhti, Hilja Ivalo ja Asta Ballstadt olid teineteisele nii sarnased, et neid võinuks kaksikuiks pidada.

Laulupeo avamisel toodi lipud sisse pidulikus defilees ja paigutati laval asuvasse hoidlasse pika reana.

Koorid kogunesid lavale ja pilti domineerisid naislauljad rahvarõivais.

Üldkorraldaja Villu Laidsaar juhatas patrioötilist avalaulu „Isamaa ilu hoieldes".

Tervituseks sai sõna laulupeo aupatroon end. Heidelbergi ülikooli rektor ja praegune Euroopa-parlamendi liige prof. teol. dr. Wilhelm Hahn, kes meenutas, et ta on ainuke Euroopa-parlamendis, kes on ise sündinud Eestis — Tartus. Ta avaldas sooja poolehoidu eestlaste kultuurilistele ja vabaduspüüdlustele, öeldes et neid püüdlusi toetab ka Euroopa-parlament.

Järgmiseks tervitajaks oli eestlaste huvide kaitsja Saksa Liiduvabariigis Elmar Reisenberg,

kes meenutas meie kohust jäädа eestlasteks ja võidelda oma kodumaa vabaduse eest.

Kõne järel võis Saksamaa Eestlaste Keskkomitee esimees ja Euroopa laulupidude idee isa Johannes Västrik, kuulutada neljanda laulupeo avatuks.

Kontsert algas ühendatud segakoori esinemisega, keda vaheldumisi juhatasid Villu Laidsaar, Asta Ballstadt ja Eero Tarjus. Nagu laulupidudel ikka paistsid silma vanad tuttavad laulupidude laulud, mis olid kuulajaile südamelähedased.

Ühendatud naiskoorid laulsid Hilja Ivalo juhatusel J. Aaviku „Mälestus" H. Otsa „Kiigu kiike kõrgeelle", E. Võrgu „Ärge unustage laulu" ning lisapalana Kunileidi „Mu isamaa on minu arm". Lembit Leetma ja Asta Ballstadt juhatasid Miina Härma „Lauliku lapsepõlve" ja M. Saare „Põhjavaimu".

Eriti soojalt võeti vastu Stokholmi Kooli lastekoor ühtlases koolivormis.

Heli Siikaneni juhatusel lauldi „Kus Põhjalahe kohiseb", Ü. Vinteri „Koidulaul"

ja eriti menukas Ernesaksa „Poisid optimistid" koos Stokholmi Eesti Meeskooriga L. Leetma juhatusel.

Meeskoore juhatasid Eero Tarjus ja Lembit Leetma. Kavas oli Türnpu „Meil aiaäärne tänavas", V. Kapi „Kalamehe jutt" ja Võrgu „Meeste laul", lisapalaks E. Tubina „Sõmeralt sõrmikulle", kus Thomas Lorenz laulis koorisolisti osas.

Laulupeo lõpuosas laulsid jälle ühendatud segakoorid Türnpu „Kodutalust lahkumine", J. Aaviku „Meie Mihkel" ja T. Vettiku „Su Põhjamaa päikese kullast", juhtideks olid Hilja Ivalo, Aita Kalnins ja Eero Tarjus.

Pärast seda aga märkis üldkorraldaja Villu Laidsaar, et laulupidu ei või jäädа ilma Miina Härma „Tuljakuta" ja kutsus dirigeerima Jüri Raidi.

Kulminatsioonile jõudnud peotuju-

(Järg lk. 12)

St. Catharines'e Eesti Selts koostöös
Niagara Musta Lindi Päeva Komiteega
korraldab 23. aug. 1986 kell 11 hommikul
St. Catharines'e linnavalitsuse esisel

MUSTA LINDI PÄEVA DEMONSTRATSIOONI

Eestlased, tulge kõik välja!

Tulge ja veedame
Saarlaste Ühingu ja Estonia Orkestri

ÜHISE SUVEPÄEVA

Jõekäärul 23. augustil 1986
Avamine kell 1.00 p.l.
Eeskava — Einelaud — Loterii — Jalakeerutus
Karastavad joogid kaasa võtta

Põhja-Ameerika mandri
EESTI SÕJAMEESTE SUVEPÄEVAD
koos EESTI RAHVA VÕITLUSPÄEVA ja
HAMILTONI EESTI VÕITLEJATE ÜHINGU
20. aastapäeva tähistamisega toimuvad
30. ja 31. aug. 1986 Seedriorul.

30. augusti kava: laskevõistlused algusega kell 12.00
aktus kell 17.00
muusikaline ja sõnaline põimik kell 20.00

Tants ☆ Einelaud ★ Loterii Pääse $8.00 Kõigile tere tulemast!

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

FREE ESTONIAN

PUBLISHER: Free Estonian Publishers Ltd. 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

TEGEVTOIMETAJA: Hannes Oja. TOIMETAJA: Olaf Kopvillem

TOIMETUSE KOLLEEGIUM: Karl Arro, Helno Jõe, Olev Träss

TELEFONID: toimetus 444-4823, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 444-4832 avatud esmaspäevast reedeni 9—3-ni

TELLIMISHINNAD Kanadas: ajalehe tariifiga aastas $57.—, poolaastas $32.— ja veerandaastas $17.—, kiripostiga lisandub postikulu — vastavalt $107.—, $57.—, $29.50.

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $77.—, poolaastas $42.— ja veerandaastas $22.—. I klassi posti ja lennuposti hinnad vastavalt — USA $111.—, $59.—, $31.—, mujal välismaal $136.—, $72.—, $38.—.

Aadressi muudatus $1.— — Üksiknumbri hind 70 c.

KUULUTUSTE HINNAD: üks toll ühel veerul: $5.00, esiküljel $6.—. Kuulutusi võetakse vastu nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 10-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 10-ni. Väljaspool tööaega: Leida Marley 223-0080

Göteborgi eesti kooli aktuse lõpul avaldas tänu tehtud töö eest õpetajatele pakikeste üleandmisega kooli hoolekogu esinaine Tiina Aasa ja Katrin Aavasalu. Pildil vasakult Tiina Aasa, Katrin Aavasalu, koolijuhataja Aho Rebas, Mare Riisenberg, Juta Nõmme, Marita Idavain, Haide Carlsson ja Mai-Liis Järv.

Foto: O. Kopler

Heidame pilgu peeglisse 2

Millised on poliitilised realiteedid eesti rahva säilimise vaatevinklist? Esiteks pole praegu ette näha lühema aja jooksul mingit Eesti vabanemist Nõukogude Liidu impeeriumist, kuna lühiajalised lahendused on kõik seotud sõjaga, millest maailm püüab kramplikult hoiduda.

Õnneks on Nõukogude Liit, vaatamata äsjasele tippjuhtkonna noorenemisele, ikka tugevasti kommunistliku ideoloogia kammitsates, mis dikteerivad ette riigi kontrolli kõikides majanduslikes ilmingutes ja eitavad täielikult eraettevõtlust. Ligi 70 aastat pidevalt rakendatud marksistlikud majandusprintsiibid N. Liidu majanduses on ju parimaks tõendiks selle süsteemi pankrotist. Ilma pidevalt vabast maailmast saadud kredliitide, tehnoloogia ja otsese abita, oleks see struktuur tõenäolikult juba ammu kokkuvarisenud. Majandussüsteemi pankrotist kõnelevad peale selle inimohvrid, mis laialt levinenud joomatõves ilmnevad. Veel mõningad Tshernobõli taolised katastroofid ja kogu see KGB tääkidele rajatud kupatus kukub kokku! Sellele ei saa aga lootma jääda.

Teiseks töötab aeg meie — eesti rahva vastu. Kodumaal püsib eesti rahvas veel kaua, vaatamata vene keelt kõnelevate muulaste sissevoolule, kuid pikas perspektiivis varitseb hävingu hädaoht ka meie rahvast seal.

Väljaspool Eestit on aga olukord meie rahvakildude püsimise osas halvem, kuna ümbritsev kultuur ja keel ning vaba ühiskond, mis meile mingit otsest survet ei avalda, eestlasi aegamööda enesesse sulatab. Oleme püsinud palju kauem kui paljud seda meie paguluse algnastatel ette kujutasid ja pessimistidele vaatamata püsime veelgi üsna kaua.

Väliseestluse püsimine ongi arutluse tuumaks. Me saame oma püsimist veelgi pikendada kui me kõik käed külge lööme.

Mida on siis vaja teha? Arvesse võttes seda, et Eesti tõenäolikult lähemas tulevikus vabaks ei saa, peame oma tegevust rajama pikale perspektiivile.

Meie ühiskonnas on hääli, mis nõuavad meie ühiskonna peaenergia suunamist välisvõitlusele. Pikas perspektiivis ei ole see õige, sest meie ühiskonna säilimiseks on vaja mehitada kõiki positsioone, eriti neid, mis tegutsevad meie noorte eestlasteks kasvatamisega ja eesti keele säilitamisega, sest meil on vaja järelkasvu. Kõigist ei võrsu aktiivseid välisvõitlejaid, kuid pidevalt on vaja teiste ühiskondlike võtmepositsioonide mehitamist, selleks, et me ühiskond ikka ja ikka püsiks.

Kuidas saan sõis mina kõigele sellele kaasa aidata?

Paljud meist juba aitavad väga tõhusalt ja paljud teevad seda enese teadmata. Paljud võivad seda teha üsna väikse vaevaga. Pole vaja omada Churchilli juhiomadusi, Demostenese kõnevõimet ega Platoni või Thomas Jeffersoni poliitilisi andeid.

Igaüks meist on oma rahva saadik — igaüks meist võib parajal hetkel oma kanadalasest tuttavale — sõbrale rääkida tõde eesti rahva olukorrast, rääkida tõde kommunistliku süsteemi tegelikust palgest. Enamik meist võib kirjutada oma parlamendiliikmele kirja Eestist ja eesti rahvast puudutavatest küsimustest. Igaüks meist võib kirjutada kirja N. Liidu vangistuses viibivatele või tagakiusatud eesti dissidentidele. Igaüks meist võib täita mõnda ülesannet eesti ühiskonnas ja igaüks meist võib õhutada teisi, eriti noori eesti keelt rääkima ja lugema. Igaüks meist võib toetada eestikeelset kirjasõna. Need on vaid mõned üksikud näited sellest, kuidas me saame eesti rahvast kodumaal ja eesti ühiskonda välismaal toetada. On vaja vaid teadlikku ja suunatud tegevust — eesmärk iga päev midagi positiivset eesti rahva heaks teha, nii et kui õhtul enne magamaminekut heidame pilgu peeglisse ei pruugi meie rahvuslik mina end halvasti tunda.

T. T.

„VABA EESTLANE" on valvel eestlaskonna üldhuvide eest!

Sunnitöölaagreis ja vaimuhaiglais 10.000 vangi

USA Kongressi välisasjade allkomisjoni istungil arutati usuasju N. Liidus

Kaks kõrgemat Ühendriikide välisministeeriumi ametikandjat ütlesid, et muutused N. Liidu juhtkonnas Mihhail Gorbatshovi võimuletulekust alates ei ole endaga kaasa toonud surveavaldamise vähenemist usklikele.

Välisministri abi inimõiguste asjus, Richard Schifter ütles, et usklike olukord N. Liidus on raskem kui üheski Ida-Euroopa Varssavi pakti riigis. Välisministeeriumi nõunik Edward Derwinski avaldas oma arvamust, et ainult mingi revolutsioon võimaldaks nõukogude kodanikel teha karjääri kõikidel elualadel ja samal ajal osa võtta avalikult usuelust.

Schifter ja Derwinski esinesid tunnistajatena kahe Kongressi Esindajatekoja välisasjade allkomisjoni ühisel istungil, kus nende hinnanguid toetas terve rida asjatundjaid N. Liidu usuelu küsimustes.

„Meie kõige hiljutisema informatsiooni kohaselt on üle ühekolmandiku teadaolevast umbes üheksast sajast süümevangist usklikud aktivistid," ütles Derwinski.

„Nende protsent võib tõeliselt olla palju kõrgem. Meie praeguste hinnangute kohaselt on nõukogude sunnitöölaagrites ja vaimuhaiglates kuni 10.000 süümevangi."

Derwinski deklareeris veel, et on olemas otsene seos usulise tagakiusamise ja paljude NSV Liidu mitte-vene rahvaste ajalooliste rahvuslike tundmuste vahel. Nii pole mingi üllatus, et toimub mahasurumine protestantlike kirikute puhul Lätis ja Eestis, katoliku kiriku puhul Leedus ja katoliiklike või õigeusklike kirikute puhul Ukrainas."

Derwinski ütles, et inimõiguste rikkumised on

„jätkuvasti tõsiseks takistuseks Ühendriikide ja N. Liidu vaheliste suhete üleüldisele paranemisele."

Ebaametliku inimõiguste organisatsiooni Ühendriikide Helsingi Valvekomitee esindaja Cathy Fitzpatrick ütles kõnesoleval Esindajatekoja allkomisjonide istungil, et usuelu valdkonnas on esinenud väga vähe tundemärke reformide lootusest Mihhail Gorbatshovi peasekretäriks saamisest saadik märtsis 1985. „Paistab, et Gorbatshov on jätkamas oma eelkäijate sama repressiivset poliitikat. Olgugi, et ei näi nagu Gorbatshov oleks isiklikult juhtimas mingit erilist kampaaniat usu mahasurumiseks, ei ole ta aga teinud ka midagi tema eelkäijate töötulemuste pehmendamiseks," ütles Cathy Fitzpatrick. Ta soovitas tungivalt Kongressi liikmetele toetada Ühendriikide N. Liidule suunatud raadiosaadete suurendamist ja seda eriti usuliste saadete osas.

Nikita Moravski, kes on vene kultuuri professoriks George Washingtoni Ülikooli juures, ütles allkomisjonide istungil, et üldiselt võttes ei ole olnud mingit muutust võimude ametlikus hoiakus usuelu küsimustes Gorbatshovi võimuletulekust saadik.

Ta väitis, et Kongressil võiks olla mõningast mõju olukorrale selles suhtes siis, kui see kogu mõistaks tugevasõnaliselt hukka usulise tagakiusamise N. Liidus.

kuna nõukogude võimud on väga tundlikud avaliku kriitika suhtes, mis on suunatud nende käitumisele inimõiguste valdkonnas.

1970. a. lõpus N. Liidust emigreerunud Natalia Vins, kes oli seal Evangeelsete Baptistlike Kirikute Nõukogu liikmeks, ütles istungil, et nõukogude võimud on eriliselt karmid evangeelsete usklike vastu. Ta ütles, et käesoleva aasta 1. jaan. oli N. Liidus vangis 143 evangeelset baptisti, nende hulgas neli jutlustajat, kelledele anti vangistuses olles lisakaristusajad selle asemel, et neid vabastada nende kohtulike karistusaegade lõppedes.

Natalia Vins kirjeldas mitmesugust baptistide vaenamist nõukogude võimude poolt. Ta ütles, et Anna Vasilievna Chertkova on viibinud vaimuhaiglates 13 aastat.

„Millistel mõeldavatel põhjustel on seda kristlikku naist piinatud nendes kohutavates oludes nii paljude aastate kestel?" küsis Natalia Vins.

Ta ütles, et on eriti pakilise tähtsusega, et Lääs tõstataks kristlastest emade tagakiusamise, kes on süümevangide abikaasad ja protesteeriks samuti ka kasvava tava vastu, mille alusel vange peetakse kinni pärast nende karistusaegade lõppemist, mõõtes neile välja uusi karistusi teiste süüdistuste alusel.

ROYAL LEPAGE

REAL ESTATE SERVICES LTD., BROKER
325 MOORE AVENUE, TORONTO

ESINDAJA

MAI SAARNA

Tel. kontoris 424-4900
kodus 751-1296

eest õpetajatele pakikeste
n Aavasalu. Pildil vasakult
are Riisenberg, Juta Nõm-

Foto: O. Kopler

10.000 vangi

arutati usuasju

**kandjat ütlesid, et muutu-
ust alates ei ole endaga**

s on suunatud nende käitumise-
inimõiguste valdkonnas.
1970. a. lõpus N. Liidust emig-
runud Natalia Vins, kes oli seal
angeelsete Baptistlike Kirikute
ukogu liikmeks, ütles istungil, et
ukogude võimud on eriliselt kar-
d evangeelsete usklike vastu. Ta
es, et käesoleva aasta 1. jaan.
N. Liidus vangis 143 evangeel-
baptisti, nende hulgas neli jut-
tajat, kelledele anti vangistuses
es lisakaristusajad selle asemel,
neid vabastada nende kohtulike
ristusaegade lõppedes.

Natalia Vins kirjeldas mitmesu-
st baptistide vaenamist nõukogu-
võimude poolt. Ta ütles, et An-
Vasilievna Chertkova on viibi-
d vaimuhaiglates 13 aastat.

**„Millistel mõeldavatel põhjustel
on seda kristlikku naist piinatud
nendes kohutavates oludes nii
paljude aastate kestel?" küsis
Natalia Vins.**

ütles, et on eriti pakilise täht-
sega, et Lääs tõstataks kristlas-
emade tagakiusamise, kes on
ümevangide abikaasad ja protes-
eriks samuti ka kasvava tava
stu, mille alusel vange peetakse
nni pärast nende karistusaegade
ppemist, mõõtes neile välja uusi
aristusi teiste süüdistuste alusel.

GE
ES LTD., BROKER
UE, TORONTO

Toronto Eesti Ühispank
958 Broadview Ave. Toronto,
Ont. M4K 2R6
Ühenduses on jõud!

KINNISVARALAENUD 9.50%
ISIKLIKUD LAENUD alates 11.00%

Informatsiooniks helistada:
465-4659

Pank avatud: esmasp.-reedeni 10—3,
teisip. ja neljap. õhtuti 5.30—9.00 p.l.

Kommentaar

Shotimaal toimunud Briti Maailmariigi (Commonwealth) Mängud jäid spordipidustuse boikoteerimise tõttu osaliselt varjutatuks. Inglise peaministri seisukoha vastu Lõuna-Aafrika apartheidi sanktsioonide küsimuses jäid protestiks ära 31 (pisi) riiki, mis mõneti mängude värvikõllust kahandas, kuid ülejäänud riigid näitasid sportlaslikku sõprusvaimu ja -sidemeid.

Üldiselt arvatakse, et boikotiga ei saavutatud midagi muud, kui tehti haiget sportlastele, sest oleks narr ettekujutada, et mõni riik võiks teha midagi Lõuna-Aafrika apartheidi lõpetamiseks sellega, et kutsuks oma sportlased ära mängudelt. Selle asemel limneb kurb fakt selle üle, kui valmis on poliitikud ruineerima sporti igal ajal kui see näib nende eesmärki teenivat. Vanad härrad, istudes oma büroodes tahavad jälle ütelda noortele inimestele, et tuleb teha zhest millegi vastu ja selleks on valitud sportlased.

Tragöödia seisneb selles, et enamus neist vanadest on veendunud et nad annavad tähelepanuväärse panuse kampaaniale millisse nad usuvad ja mida on kerge täita. Osa maailmast boikoteeris Moskva olümpiamänge 1980, kuna nad protesteerisid sellega Afganistani okupeerimise pärast, aga venelasi see ei häirinud ja olümpiamängud peeti ära. Samal ajal käis sõda Afganistanis edasi ja on senini käinud. Ainsad kaotajad olid sportlased, kes olid treeninud oma eluaja suuremaks võistluseks. Sportlaste kõrval olnuks mõjukam protestivahendus kaubanduslike sanktsioonide totaalne rakendamine, aga need olnuks komplitseeritumad.

Kui seekordsed boikoteerijad lootsid, et selle sammuga nad suudavad Inglise peaministri järeleandlikkusele sundida, siis see oli naiivne lootus. Võibolla saavutanuks Keenia ja Uganda ja nende kaaslased palju enam kui nad võtnuks mängudest osa ja kandnuks musta käelinti ning saanuks sellega oma mõju avaldada tuhandeile sportlasile ja nende kaudu maailmale. Nüüd jäi ainult zhest boikoteerimise väljakuulutamisega ja sedagi esimeste 5—6 puhul, ülejäänud riikide kaasaminek ei äratanud enam mitte kellegi tähelepanu.

„Kodumaa" kargab Amnesty'le kanda

Kodumaa inimesed on ilmselt „Ameerika Häälest" kuulnud, et on olemas erapooletu igasugu terrori ja võimu kurjasti tarvitamise vastu võitlev organisatsioon „Amnesty International", kes põhiliselt ei tee vahet parempoolsete ja vasakpoolsete diktatuuride vahel. „Kodumaa" on pandud selle kiiduväärse tegevusega organisatsiooni peale kähvima.

Olevat ju kena, kui niisugune organisatsioon paljastab diktatuuririikides juhtuvat. Aga paraku olevat see kõik ainult suitsukate. „Lõviosa nendes aruannetes kuulub ei millelegi muule kui ... inimõiguste rikkumisele sotsialismimaades, eelkõige ... Nõukogude Liidus.

On ju kena, et kodumaa inimesed lugeda saavad, missugust osa N. Liidu ja ta satelliitide sisemine terror mängib nendes erapooletutes aruannetes.

Muidugi näidatakse näidete varal, et Amnesty kaitsvat paaril juhul hoopis kriminaalkurjategijaid „südametunnistuse vangide" nime all. Aga vastust ei saa lugeja võimalik küsimus, et kuidas neid — nagu „Kodumaa" ise väidab — nii palju on??

Edasi tuleb juba tuttav tõestus, [illegible]ioon loomulikult saab toetust CIA ja „Inglise luure" käest, kel olevat „raha jalgadega segada". Et nad sealt toetust saavad, tehakse Amnesty rahalise aruande analüüsiga selgeks. Vabatahtlikult ei saa ometi nii palju raha kokku tulla ...

Otsene väide, et Amnesty CIA-lt ja inglastelt toetust saab, esitatakse tuttava desinformatsiooni tehnikas paljukasutatud võttega: „Ei ole saladus", et ... jne. Kui väidetakse, et midagi pole saladus, siis võtab naiivne lugeja seda kindla tõena, eks ole? Lõpus veel tuntud vanasõna: „Kelle leiba sa sööd, selle laulu sa laulad."

Intelligentne lugeja kodumaal või paguluses hakkab mõtisklema, et küllap see Amnesty tegevus Moskvale valu on teinud, et kamandatakse VEKSA häälekandja sulemehed tollele organisatsioonile kanda kargama.

Paneme lõpuks ka vanasõna: „See koer karjatab, keda kaigas puudutab".

EPL

„VABA EESTLANE"
on vabade eestlaste häälekandja.

Tagasi Annabergist

„Globetrotter" Ellen Valter oma matkadest

Kesknädala õhtul saabus lennukil Lääne-Saksamaalt koju tagasi Ellen Marja Valter, kes võttis seal osa skautlike noorte juhtide õppepäevadest Annabergis. Ta tuli sealt parimate muljetega, mida hakkab kirja panema ajalehe jaoks. Otseselt enne seda viibis Ellen Rootsis, olles ühes sealses lastesuvekodus kasvatajaks ja siis tegi Metsakodus läbi Rootsi metsaülikooli kursuse, mis kannab Pariisi all-maa-raudteega sama nime —Metroo. Need kõik on aga siiski lühikesed vahesammud Elleni pikkadel matkaradadel.

Möödunud aasta suvel töötas Ellen Valter viis kuud, pani ära kooliraha ülikooli jaoks ja reisis siis Euroopasse. Reisis Saksamaal ja Itaalias, suusatas Matterhorni varjus, vaatas Prantsusmaad ja töötas siis Nürnbergis lapsehoidjana reisiraha saamiseks. Kevadel tuli korraks kodunt läbi ja reisis Vancouverisse. Ühel Toronto firmal oli seal osakond, kus sai töötada paar nädalat, et Jaapanisse edasi sõita. Jaapanis oli seitse nädalat, töötas neli reisiraha saamiseks ja reisis Jaapanis kolm nädalat.

Tagasiteel Ameerika mandrile saabus üle Havai, võttis seal päikest, siis külastas onu Los-Angeleses ja tuli uuesti Vancouveri kaudu Torontosse. Nii oli ta üks esimesi torontolasi, kes viibis EXPO'l. Torontost algas uus matkaring, millest juba alguses oli juttu — lastesuvekodu Rootsis, Metroo (metsaülikool), Saksamaa eestlaste laulupidu Heidelbergis ja viimasena Annabergi õppepäevad.

Sa pead olema hirmus rikas, sest reisimine on suhteliselt kallis lõbu?

Ellen ütleb, et ta ei ole rikas. Reisimiseks vähese rahaga on vaja oskust — seda saab nii, et kui raha otsas, siis tuleb töötada. See oleneb inimesest, kas ja kuidas ta tööd oskab leida. Tegelikult on tööd igal pool ja julge pealehakkamisega on see kättesaadav. Saksamaal oli ta lapsehoidja, Jaapanis inglise keele õpetaja. Jaapanlased austavad väga P.-Ameerika kultuuri ja kui neile avaneb võimalus sealt tulnud inimeselt keelt õppida, siis on nad kohe valmis tööd andma.

Kui sellega kombineerida vähenõudlikku elu, ööbimist noortekodudes ja üliõpilas-hostelites, ökonoomseid liiklusvahendeid, siis võib ka vähese rahaga kaugele jõuda.

Kas niisugune elu ei tüüta?

Vahel on tühi tunne, kui pole kellegagi muljeid jagada. Üldiselt ollakse aga noorte inimeste vastu kõikjal sõbralikud. Umbes nii, et kui naeratad, siis maailm naeratab vastu.

Ellen ütleb, et ta matkaks meeleldi veel, kuid nüüd tuleb vahepeal kooli minna ja tuleviku peale mõtleda. Reisimine on ju suurepärane keelte ja kogemuste kool ning silmaringi avardada. Selles on tal tuline õigus. Reisimise õpetlikku väärtust tunti juba sajandite eest, kui rändavad rüütlid ratsutasid piki Euroopat, otsides seiklusi, au ja kogemusi. Käsitöö-sellid, kui nad olid oma õppeaja lõpetanud — läksid mööda maailma reisima, et oma kutseala jaoks kogemusi otsida võõraste maade meistrite juurest. Needränd-rüütlid ja vandersellid olid eranditult mehed. Tolleaegne ühiskondlik kord naistele niisugust õigust ei andnud. Tänapäeval on ka tüdrukutel võimalusi omal käel reisida.

Ellen Marja Valter koos jaapani „riietumisõpetajaga". Kahel õpetajal kulus selle kimono selga panemiseks poolteist tundi, sellest hoolimata, et ta ei siputanud ega tõrkunud. Ilus muidugi, kuid küll on komplitseeritud!

Sa oled kena tüdruk — kas sulle kosilasi ei juhtunud?

Ellen ütleb, et Jaapanis on iga blond naine erakordne atraktsioon. Täiskasvanud vaatavad uudishimulikult, kuid lapsed oma siiruses kipuvad käega katsuma. Sinihallid silmad ja heledad juuksed on midagi, mida nad arvavad leiduvat ainult piltidel. Kolm abielu-ettepanekut tehti, kuid ma ei võtnud neid tõsiselt — kandidaadid ei andnud „mõõtu" välja, tähendab Ellen naerdes.

Me arvame üldiselt, et tänapäeval on maailm igal pool sarnane. See on teatud määral muidugi õige, kuid igal maal on nii palju erinevat ja omapärast, mida märkad alles siis kui seda otsima lähed. Kimonosse riietumine näiteks — seda on raske sõnades seletada.

Kuhu viib su järgmine matkatee?

Nüüd tulevad väga lühikesed matkad. Kui mu Annabergi kirjutis on lõpetatud, siis lähen Tartu Instituudi juurde suvetööle ja selle lõppedes lähen kooli õpinguid jatkama.

HJ

KATUSETÖÖD
uued ja parandamine.
Soome ehitajad
Veli Salminen 492-1351
Metro licence 2422

Kui võimas on õieti Gorbatshov?

Viimase aja sündmused, eriti tuumajõujaamaplahvatusele järgnenud pikk vaikus N. Liidu valitsuse poolt, on kergitanud küsimus, kas Kremlis ei jätku võimuvõitlus. Teooriaid on mitu.

Ühe järgi olevat Gorbatshov nõudnud täielikku avalikkust seoses tuumajõukatastroofiga, aga olevat poliitbüroos maha häälestatud. Tema vastaste grupi juhiks olevat Ülemnõukogu presiidiumi esimees Ligatshov ja sinna kuuluvat veel mõjukaid kõrgemaid poliitikuid.

Taevaline propagandavõte on, kujutada kuulujuttude kaudu parteisekretäri välispoliitilise „tuvikesena",

et sellele väljastpoolt toetust muretseda.

Asjatundjate meelest ei kehti tavaline „tuvikesteks" ja „pistrikkudeks" jaotamine poliitbüroo puhul üldse.

Läände tulnud prof. Voslenski, endine Teaduste Akadeemia liige, kes elab praegu Münchenis, arvab, et Moskvas on toimumas pärast Gorbatshovi võitu peasekretäri valimistel uus gruppide kujunemine, nagu see seal on tavaline. Ta arvab, et üks neist gruppidest hakkab kindlasti otsima toetust sõjaväelaste poolt. Sõjaväe juhtkand on praegu poliitiliselt väga tagaplaanile surutud.

Kui peasekretär on tugev poliitiline isiksus, siis ei saa lõhed juhtkonnas suureks minna. Aga kas Gorbatshov on poliitikuna tugev?

Ta esineb hästi ja oskab endale välist poolehoidu leida.

Aga kui ta mõttetut Afganistani sõda lõpetada ei suuda ja ei julgenud kohe pärast tuumakatastroofi rahvale rääkida ... Kas see on tugev poliitik?

EPL

Ikestatud Rahvaste Nädala avapidustus Hiina spordi- ja kultuurikeskuses Taibeis. Foto: Piirisild

Rahvusliku Hiina külalisena

Tähelepanekuid ja iseloomustusi tänasele Taivanile

Ikestatud Rahvaste Nädala printsiibi alustas Ühendriikide Kongress 1959. aastal. Sellest ajast on iga kolmas nädal juulis kuulutatud USA presidendi poolt Ikestatud Rahvaste Nädalaks Ühendriikides. Rahvuslik Hiina on 1961. a. alates tähistanud Ikestatud Rahvaste Nädalat Rah vusliku Hiina pealinnas Taibeis pidulike tseremooniatega, konverentside ning prominentsete külalistega teistest riikidest. Tänavu oli kutsutud üheks külaliskõnelejaks Balti Vabadusliidu esimees Avo Piirisild. Üle nädala kestnud pidustustele oli kutsutud esindajaid 34 riigist; eestlastest oli veel kutsutud Anne-Mari Asker Horm Stokholmist.

Ikestatud Rahvaste Nädala komitee Taibeis koosnes 800 eri-organisatsioonist, mille koordineerijaks oli Antikommunistliku Maailmaliidu auesimees dr. Ku. Taivani saare ajalool on ühist Eesti, Läti ja Leedu saatusega. Nad on elanud aastasadu võõra võimu all. Aastal 1206 Tshinghis-Khaan asutas Yuan dünastia ja Taivani saar kuulutati Hiina impeeriumi osaks. 1624. aastal vallutasid saare hollandlased ja kaks aastat hiljem vallutasid osa saarest hispaanlased; isegi prantslased olid teatud aja saare omanikud. Alles aastal 1684 moodustati saar osaks Fukieni provintsist. 1885. aastal Manchu dünastia muutis Taivani saare iseseisvaks provintsiks. Iseseisvuse sai Taivan 1945. aastal.

Otselend China Airlines lennuliinil Los Angelesest Taibeisse võttis 14 tundi. Maandudes Taibei lennuväljal oli vastas hiina välisministeeriumi ametnik reisija nimesildiga. Paluti Ameerika pass ning bagaazhipiletid, mis ametniku abi edasi toimetas. Ei olnud vaja läbida tolli, vaid astusid kohe ootavasse limusiini, mille kaitseraual lehvisid Rahvusliku Hiina lipud. Ainult hetkeks sai tunda Taibei kuuma ja niisket õhku.

Sõideti piki Sun-Yat-sen maanteed, mis sarnanes Lõuna-Kalifornia kiirteele, oma heleroheliste teejuhistega, millel valged tähed. 40 minutit hiljem saabusime luksuslikku Grand Hotelli, mille sisemus oli ehitatud marmorist, igal pool elevandiluust ja pronksist maalid ning nikerdused. Hotellis on seitse restorani euroopa, ameerika ja hiina toitudega. Samuti töötab ööd- päevad kohvik ja öölokaal. Hotellil on oma postkontor ja umbes 40 äri, kaasaarvatud rätsepaäri, kus valmistatakse kunde mõõtude järgi ülikond 24 tunni jooksul.

☆

Pühapäev oli tutvumispäevaks külalistega, kes olid paigutatud kõik samasse hotelli. Pikem jutuajamine arenes Norra parlamendiliikmega, kelle abikaasa oli soomlanna. Külaliste seas oli parlamendiliikmeid, organisatsioonide esindajaid 34 riigist ja kaks USA kongressiliiget, Bobbie Fiedler Kaliforniast ja Bob Whitehurst Virginiast ning USA erukindral John Singlaub,, kes on Maailma Antikommunistliku Liidu esimees.

☆

Esmaspäeva varahommikul sõideti bussidega Rahvusliku Hiina muuseumi, kus oli tuhandeaastaseid vaase ja portselanesemeid. Kui Rahvusliku Hiina sõjaväed taganesid Taivani saarele, siis Chiang-Kaisheki käsul pakiti aarded ning kanti laevadele. Kolm laeva täitus nendest aaretest. Ühe laeva aga tulistasid kommunistid põhja. Hiinlastele on tähtis number sada. Seda on kasutatud paljudel võimalustel: vaasidele on maalitud 100 hirve, inimest või lohet. Elevandiluust nikerdatud palli sees on 99 palli, kõik lõigatud ühest tükist. Iga pall liigub. Igale pallile on lõigatud maastik, mis võttis sada aastat nikerdada. Isa nikerdas, õpetas pojale ja nii lõigati kuni oli valmis. See nõuab kannatust, mida hiinlastel paistab olevat külluses.

Järgmiseks asetasime pärja Hiina riigi asutaja dr. Sun Yat-seni hauale ning siis astusime üles 89 trepiastmest ning asetasime pärja Chiang-Kaisheki hauale. 89 kivist raiutud astet sümboliseerivad tema eluaastaid. Käisime läbi muuseumist, kus on tema maine varandus ja pildid tema elust.

Õhtul oli vastuvõtt dr. Ku pool, kes on juba tuttav Antikommunistliku Liidu konverentsilt Texases. Ta surub südamlikult kätt. Kohal on kogu Taibei kõrgem seltskond, sest dr. Ku on Rahvuslikus Hiinas võimu poolest kolmas isik. Ta oli Chiang-Kaisheki nõuandja. Oma kõrgema hariduse sai ta Pariisis ja Moskvas. Tema koolivend Deng Xiaoping valitseb praegu Puna-Hiinat.

Tore oli jälle kohata kindralleitnant Wu'd, kes oli palju aastaid Rahvusliku Hiina vastuluure ülem ja praegu juba kõrges vanaduses, kuid õpetab ülikoolis poliitilist teadust. Ta teab hästi Balti rahvaste saatusest. Pikemalt läks jutlemiseks Lõuna-Aafrika vabariigi delegatsiooni liikmetega ning Hollandi ja Saksa parlamendiliikmetega. Austraalia senaator tundis hästi baltlasi.

☆

Teisipäeva hommikul siirdusime Hiina spordi- ja kultuuritsentrumi, kus rõdudel istus 15,000 õpilast roheliste, kollastes ja sinistes riietes. Igal koolil on oma värv. Dr. Ku avas Ikestatud Rahvaste kokkutuleku. Ta on oivaline kõneleja ja vaatamata oma 86-le eluaastale liigub kiiresti. Ta mainis oma kõnes, et „võitleme türannia vastu ning vabadus on meie kõikide eesmärk. Inimõiguste ja vabaduse eest võitlemine peab olema meie kõikide pühaks kohustuseks".

Järgmisena kõneles USA kongressiliige Bob Whitehurst, öeldes et „Stalin kindlustas oma türannia terroriga ning aastal 1940, kui Euroopa ei olnud enam stabiilne, vallutas Eesti, Läti ja Leedu". Järgnesid sakslane vabahärra von Hammerstein, siis Ekuadori kongressiliige Ponce, Jaapani minister Horie ja Itaalia parlamendiliige Martino. Kooliõpilased hüüdsid hurraa iga sõnavõtu järel. Nad on uhked oma vabadusele.

Kella neljaks oli meid kutsutud välisminister Chu-Fu-Sungi vastuvõtule. Pakuti teed ja hiina koogikesi. Õhtul oli võimalus tutvuda omal käel linnaga. Tänavad on väga puhtad ei kusagil vähematki prahti. Käisime vaatamas Lung Shan Budda templit, kus hiinlased palvetavad ja põletavad lõhnavaid piirge. Mõned seisavad, teised põlvitavad. Läksime ööturule, mis on lahti kella 3—4 hommikul. Seal müüakse kõike, riideid, kingi, ehteid, toitu, antiikasju jne. Keegi ei puudutanud meid ega pannud tähele. On öeldud, et Taibeis võib liikuda ükskõik mis kellaajal, pole vaja midagi karta.

(Järgneb)

„Kapitalistlik manifest"

Sellise pealkirja all kirjutab saksa elektroonikaajakirjas „Elektroniker" Alber Kloss alljärgnevalt:

— Mitte keegi ei taha kapitalismi, kõik tahavad ainult kapitali. Kapitalism on vastik riigikord. Ainult vähesed julgevad seda kiita. Seepärast ei tunta „Kapitalistlikku Parteid" ega „Kapitalistlikku Internatsionaali". Ükski riik ei nimeta ennast „Kapitalistlikuks Vabariigiks". Isegi „inimlikust kapitalismist" pole keegi huvitatud. Mitte kusagil ei pühitseta „Suurt Kapitalistlikku Revolutsiooni" ja mitte keegi ei austa „kapitalistlikke töösangareid". Kapitalism sureb nagunii varsti ära.

— Kapitalism on küll vana, aga ka mittekapitalism pole enam noor. Kolmveerand aastasajandi jooksul on mittekapitalism tõendanud oma eluvõimelisust. Kuid ainult tänu kapitalistlikule väljaspoolsele abile ja sisemistele kapitalistlikele jäänustele.

— Mittekapitalism elab küll, kuid tema elu on äärmiselt viljatu. Ta ei rikastanud maailma mitte ühegi uue positiivse ideega. Ta oli ainult võimeline kapitalismi kopeerimiseks.

— Moodne maailm on kapitalistlik produkt. Mikro-elektroonika ei sündinud mittekapitalistlikus Kasahtsanis, vaid kapitalistlikus Kalifornias. Euroopa töölised ei sõida autodega mittekapitalistlikust Jaapanist. Näljaseid kogu maailmas ei toideta teraviljaga mittekapitalistlistlikust Ukrainast, vaid kapitalistlikust Ameerikast. Alates satelliitidest kuni arstimiteni, supermarketitest kuni kompuuteriteni ja mugavate reisilennukiteni on kõik loodud kapitalismi poolt.

— Ei kanta Mao-pükse, küll aga Levis-Jeans. Musical tuleb Broadwaylt, mitte Gorki tänavalt. „Mittekapitalistlik realism" ei pakkunud moodsale kunstile mingisugust uuendust. Ja mitte keegi ei räägi vaimustusega albaania arhitektuurist või Bukaresti filmikunstist.

— Antikapitalislik revolutsioon lämmatas arengu ja tardus viimati superbürokraatias. „Kõikide maade bürokraadid ühinege" sai mittekapitalistliku ühiskonna lööklauseks. Mittekapitalistid polnud isegi võimelised ühiskonna põhiprobleemide lahendamiseks: pakkuda küllalt toitu ja eluruumi. Mittekapitalistlikud veed pole ka puhtamad ja nende metsad pole tervislikumad kui kapitalistide omad.

Pealiskaudselt vaadatuna polegi nii suur vahe mittekapitalismi ja kapitalismi vahel. Mõlemad maksavad töölistele palka ja nõuavad riigimaksu. Aga teenitud raha eest saab mittekapitalistlikes ärides märksa vähem osta kui kapitalistlikes. Iga kodanik märkab kohe, et kapitalismis on inimeste kurnamine inimese poolt palju mõnusam kui seltsimeeste kurnamine — seltsimeeste poolt mittekapitalismis.

Ehkki kapitalism tõendas, et ta mittekapitalistlikust korrast üle on, nii majanduslikult kui ka inimlikkuses, jääb ta imelikul kombel üha väiksemaks. On selles süüdi kadedus ja viha?

— Kapitalistliku riigikorraga loodi esmaskordselt inimajaloos süsteem, kus keegi nälgima ei pea, isegi mitte töötatöölised, ja kus nii palju veel üle jääb, et nälgivaid teistes maailmaosades abistada. Just sellise süsteemi imetlusse on aga ka sekkunud kadedus ja viha.

— Ainult kaptalistlik revolutsioon on inimkonna elu muutnud positiivselt. Kõik toimus *verevalamiseta* ja karistuslaagriteta. Ja ilma et selleks oleks vajatud „Kapitalistlikku Manifesti".

ER/EPL

Pildil Brod Dyke paavsti kätt surumas. Meie Kodu foto

Eesti päritoluga tennisemängija paavsti vastuvõtul

Eesti päritoluga Austraalia tennisemängija Brod Dyke võttis osa maikuul tenniseturniirist Roomas. Selle lõpul paavst, kes kuulub tennisehuviliste hulka, kutsus kõik turniirist osa võtnud mängijad audientsile Vatikani. Sellele kutsele järgnes umbes 30 tennisisti, nende hulgas Brod Dyke ja ta mõrsja Hana Strahonova.

Paavst võttis tennisemängijad vastu teistest eraldi, pidas neile veerandtunnilise sõbraliku kõne ja kõnetas selle järel igat külalist eraldi, surudes kätt ja andes igaühele mälestuseks palvehelmed koos krutsifiksiga. Selle kingituse osaliseks sai ka Hana Bord Dyke'i kõrval. Brod Dyke saatis selle roosikrantsi viivitamatult oma vanaemale Lydia Tretile Adelaide'i.

T.E.B. Koguduses tähist
nipäeva. Pildil kogudus
lari rinnale. Pildil vasak
Salme Ekbaum ja pastor

Püsiv on, mis

Tähistati Evald Mä

**T.E. Baptisti kogud
Männi — Ain Kalmuse
gudus tahtis seda päeva
lad siinsete eesti baptist
ku alumises saalis võttis
Ühendriikidest**

Sünnipäeva koosviibimine
õhtusöögiga, misjärel trio, V
Kangro — viiul, Kaljo Ra
tshello ja Charles Kipper —
ver esitasid osa F. Händeli
jor sonaadist. Kaljo Raid
Mall Jürma sünnipäevaartikli
tori loomingut iseloomustava
ke, mis oli kirjutatud viis
tagasi, jagades tema kahepal
loomingu kolmeaineliseks:
elu, usulised motiivid ja ajalo
teosed.

Ella Pumber esitas mälest
iseloomustuse E. Männist Ta
I Baptisti koguduse vaimul
kus oli noortele sõbraks ja
dajaks.

**Seal oli üheks muusikaan
liks „Tütarde trio", kellest
seks on saanud „vana
trio"**

ja laulis koos J. Petersoni „
pole kerge tee". Triosse ku
veel Maimu Lindström ja
Kaups.

Varje Raid esitas katke Ai
muse memuaarteosest „Mei
jäädvat linna", Salme Tamm
Männi noorepõlve luuletuse.
viisistatud luulet esitati hel
Anton Tamme viis Eesti Ba
50. juubelikantaadist. Esim
„Palve" laulis Tallinna Olev
riku segakoor.

Üheks osaks oli pastor K
küsitelu E. Männiga, kus
mitmesuguseid küsimusi eri
Üheks oli küsimus: mis an
get vaimuliku ja kirjaniku
musele? E. Mänd vastas,
matute lugemine, mida ta
nud õp. Sengbushilt laenut

**Aga kõige inspireerivam
vanaisa jutud soolaret
Hiiumaa elust, neist
pegas, mis hiljem muu
jandusteoste aluseks.**

Sellekõrval esimese jutlus
seminari astumise prooviju
pidas ülestõusmise pühad
Rõngu külaskäigul, kus liht
meste keskel hakkas end ju
na tundma.

fest"

**b saksa elektroonikaaja-
ss alljärgnevalt:**

uurist või Bukaresti filmikuns-

Antikapitalislik revolutsioon
matas arengu ja tardus viima-
superbürokraatias. „Kõikide
ade bürokraadid ühinege" sai
tekapitalistliku ühiskonna löök-
seks. Mittekapitalistid polnud
i võimelised ühiskonna põhi-
bleemide lahendamiseks: pak-
a küllalt toitu ja eluruumi.
tekapitalistlikud veed pole ka
tamad ja nende metsad pole
vislikumad kui kapitalistide
id.
ealiskaudselt vaadatuna polegi
suur vahe mittekapitalismi ja
italismi vahel. Mõlemad mak-
ad töölistele palka ja nõuavad
imaksu. Aga teenitud raha
t saab mittekapitalistlikes äri-
märksa vähem osta kui kapi-
stlikes. Iga kodanik märkab ko-
et kapitalismis on inimeste
namine inimese poolt palju mõ-
am kui seltsimeeste kurnamine
seltsimeeste poolt mittekapita-
nis.
hkki kapitalism tõendas, et ta
tekapitalistlikust korrast üle on,
majanduslikult kui ka inimlikku-
jääb ta imelikul kombel üha
ksemaks. On selles süüdi kade-
s ja viha?
– Kapitalistliku riigikorraga loo-
esmaskordselt inimajaloos süs-
m, kus keegi nälgima ei pea,
gi mitte töötatöölised, ja kus nii
ju veel üle jääb, et nälgivaid
stes maailmaosades abistada.
st sellise süsteemi imetlusse on
a ka sekkunud kadedus ja viha.
– Ainult kaptalistlik revolutsioon
inimkonna elu muutnud positiiv-
t. Kõik toimus *verevalamiseta*
karistuslaagriteta. Ja ilma et
eks bleks vajatud „Kapitalist-
ku Manifesti".

ER/EPL

surumas. Meie Kodu foto

emängija

Selle lõpul paavst, kes kuulub ten-
nisehuviliste hulka, kutsus kõik
turniirist osa võtnud mängijad au-
dientsile Vatikani. Sellele kutsele
ärgnes umbes 30 tennisisti, nende
nulgas Brod Dyke ja ta mõrsja
Hana Strahonova.

Paavst võttis tennisemängijad
vastu teistest eraldi, pidas neile vee-
randtunnilise sõbraliku kõne ja kõ-
netas selle järel igat külalist eraldi,
surudes kätt ja andes igaühele mä-
lestuseks palvehelmed koos krutsi-
fiksiga. Selle kingituse osaliseks sai
ka Hana Bord Dyke'i kõrval. Brod
Dyke saatis selle roosikrantsi viivi-
tamatult oma vanaemale Lydia
Tretile Adelaide'i.

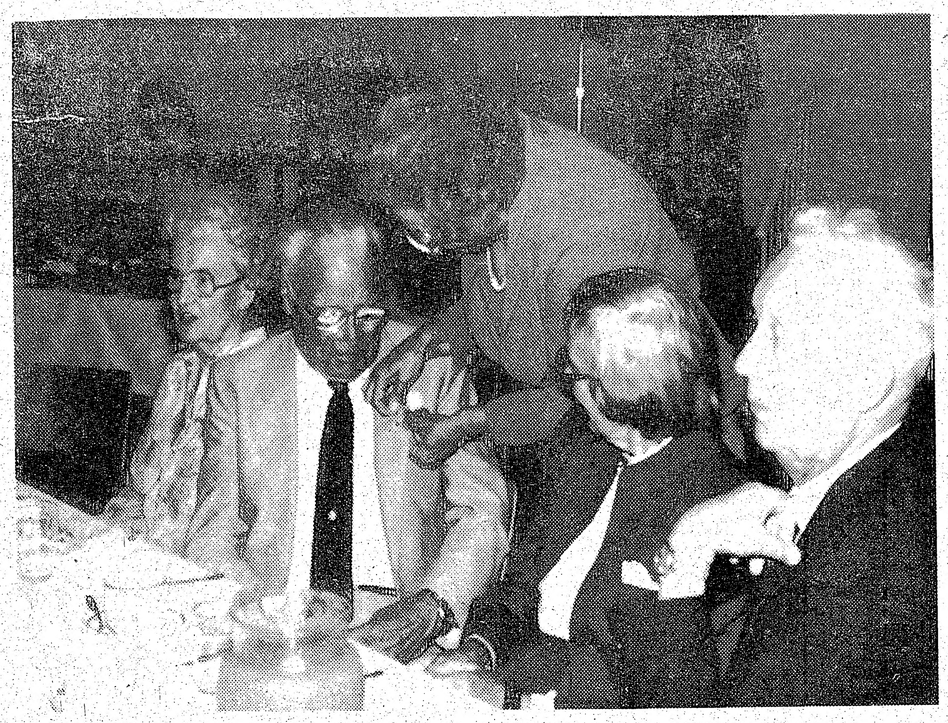

T.E.B. Koguduses tähistati vaimuliku-kirjaniku Evald Männi — Ain Kalmuse 80. sünnipäeva. Pildil koguduse naisringi esinaine Loone Jürimäe kinnitamas lilleõit juubilari rinnale. Pildil vasakul juubilari abikaasa Elli Mänd, juubilarist paremal kirjanik Salme Ekbaum ja pastor V. Kangro. Foto: Vaba Eestlane

Püsiv on, mis puudutab inimese hinge

Tähistati Evald Männi – Ain Kalmuse 80. sünnipäeva

T.E. Baptisti kogudus tähistas oma armastuse soojuses vaimuliku-kirjaniku Evald Männi — Ain Kalmuse 80. sünnipäeva. Sünnipäev oli juba paar kuud tagasi, aga kogudus tahtis seda päeva märkida koos juubilariga, kes on veetnud juba mõned nädalad siinsete eesti baptistide külalisena. Pühapäeva pärastlõunasest koosviibimisest kiriku alumises saalis võttis osa 170 inimese ümber, nende hulgas külalisi Austraaliast ja Ühendriikidest

Sünnipäeva koosviibimine algas õhtusöögiga, misjärel trio, Valdek Kangro — viiul, Kaljo Raid — tshello ja Charles Kipper — klaver esitasid osa F. Händeli F-major sonaadist. Kaljo Raid luges Mall Jürma sünnipäevaartiklist autori loomingut iseloomustava katke, mis oli kirjutatud viis aastat tagasi, jagades tema kahepalgelise loomingu kolmeaineliseks: rannaelu, usulised motiivid ja ajaloolised teosed.

Ella Pumber esitas mälestusliku iseloomustuse E. Männist Tallinna I Baptisti koguduse vaimulikuna, kus oli noortele sõbraks ja juhendajaks.

Seal oli üheks muusikaansambliks „Tütarde trio", kellest nüüdseks on saanud „vanaemade trio"

ja laulis koos J. Petersoni „Ei see pole kerge tee". Triosse kuulusid veel Maimu Lindström ja Asta Kaups.

Varje Raid esitas katke Ain Kalmuse memuaarteosest „Meil pole jäädvat linna", Salme Tamm Evald Männi noorepõlve luuletuse. Tema viisistatud luulet esitati helilindilt. Anton Tamme viis Eesti Baptistide 50. juubelikantaadist. Esimese osa „Palve" laulis Tallinna Oleviste kiriku segakoor.

Üheks osaks oli pastor K. Raidi küsitelu E. Männiga, kus esitati mitmesuguseid küsimusi erialadelt. Üheks oli küsimus: mis andis tõuget vaimuliku ja kirjaniku kutsumusele? E. Mänd vastas, et raamatute lugemine, mida ta oli saanud õp. Sengbushilt laenutada.

Aga kõige inspireerivamad olid vanaisa jutud soolaretkeist ja Hiiumaa elust, neist kogunes pagas, mis hiljem muutus kirjandusteoste aluseks.

Sellekõrval esimese jutluse peale seminari astumise proovijutluse, ta pidas ülestõusmise pühade ajal Rõngu külaskäigul, kus lihtsate inimeste keskel hakkas end jutlustajana tundma.

Kirjandusliku loomingu algus oli kaastöödega ajalehtedele,

kuid ajakiri „Elukevade" hakkas avaldama tema luulet ja jutlusi.

See oli omalaadiline ajakiri, millele ka hilisemad kirjanikud L. Anvelt, Kersti Merilaas aktiivselt lähenesid; nii on viimase esimesed luuletused ilmunud esmakordselt just „Elukevades".

Küsimusele, et autor on jaganud oma kirjandusliku loomingut kolme inspiratsiooniallika — usuelu, ajalugu, rannaelu — vahel, vastas E. Mänd, et inimene ise ei usu kirjutades neile asjadele kuhu teos peaks kuuluma. Hiiumaa elu oli rikkalik oma generatsioonide vaheldumisega, mistõttu „Soolased tuuled" oli esimene eesti mereromaan, varem olid olnud rannaromaanid.

Eesti ajaloolised romaanid tekkisid põhjusel, kuna ta tundis, et Eesti ajalugu oli valesti kirjutatud.

Eestlased pidanuks vabatahtlikult ristiusu vastu võtma, enne kui seda tuldi vägivallaga peale suruma.

Küsimusele: mida teeksid teistmoodi kui oleks võimalus otsast alata? ütles ta ,et vaimulikuna ta oleks sallivam, avaram, mitte nii legaalne kui oli nooruses, oleks nüüd parem inimestega suhtlemisel.

Kas ta ka mõne oma raamatu kirjutaks ümber? E. Mänd vastas, et kui raamat sai valmis, siis jättis selle seisma.

Ainult „Soolased tuuled" kirjutas otse kirjutusmasinal ja nii see läks trükikotta.

Ladu hävis Riigitrükikoja hävimisega, ainult korrektuuripoognad säilisid.

Millisena tahaksid lugejate-kuulajate teadvusse jääda? Sellele vastas Mänd, et ükski kirjanik ei kirjuta midagi end sellesse panemata. Kuna ta on usklik inimene, siis on ta tulnud eesti kirjandusse usklikuna.

Viimane küsimus puudutas tema teist esteetilist kutsumust — maalimist. Ta ütleb, et sai selleks tõuke H. Talviku juures.

Hiljem Rockpordis kingiti talle värve ja raamat sealse kunstiühingu liikmete poolt ja ta jätkas seda harrastust.

Vaimulikuna on ta teisi noori suunanud vaimuliku kutse juurde, neist moodustatud kvartett — K. Raid, V. Kangro, dr. J. Tall ja C. Kipper esitasid „Oo Siion rutta".

Tervituste osa avas T.E.B. Koguduse poolt V. Krabi, kuna Magda Laaneorg esitas talle pühendatud luuletuse. K. Raid tervitas Võõrsilviibiva E. B. Keskkoondise poolt, V. Kangro EELK USA I praostkonna ja Connecticuti EELK koguduse poolt, H. Oja Eesti PEN Klubi ja Välismaise Eesti Kirjanike Liidu poolt ja E. Liik Hiidlaste Seltsi poolt. Mõnel tervitajal oli soovidele lisaks lilli. Kirjalik tervitus oli saabunud kodumaalt.

T.E.B. Segakoor C. Kipperi juhatusel esitas M. Laaneoru tekstile C. Kipperi poolt loodud laulu, misjärel juubilar ise avaldas tänu ja küsis nagu iseeneselt: kas on midagi püsivat jäämas elutööst? Raamatud koltuvad, kirikud muudetakse laoruumideks. Aga kui saame puudutada inimese siseelu, mis annab neile midagi juurde, sest püsiv on see, mis puudutab inimese hinge.

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Tel. 293-2128
773-2014
Teeme uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates.

Eesti kirjandust Norra raadiosaates

Tähtsaim osa eesti kirjandusest ilmus kahekümne aasta jooksul Läänes

Norra ringhääling on esitanud perioodil 25. 3.—30. 3. eesti novelle seerias „Ord fra ukjend nabo". Valik hõlmas nelja kirjanikku Eestist koos neid tutvustava sissejuhatusega.

Tõlked ja sissejuhatuse oli koostanud Turid Farbregd, norra keele lektor Helsingi ülikoolis, kes on tuntud oma süümeka eesti harrastuse poolest. Oma sissejuhatavas ettekandes mainis ta, et eesti novellikunsti isaks on Friedebert Tuglas. Veel märkis ta, et ligi kahe kümne aasta jooksul pärast 2. maailmasõja lõppu oli tähtsam osa eesti kirjandusest kirjutatud väljaspool kodumaad, sest enamik tuntumaid kirjanikke siirdus eksiili.

Alles 1960-ndate aastate keskpaiku toimus Eestis uue kirjanike generatsiooni läbimurre. Raadios esitatava seeria autorid olid kõik valitud kirjanike hulgast, kes vähemalt ühel korral olid saanud Friedebert Tuglase nimelise novelliauhinna.

Esimeseks esitletud kirjanikuks oli Jaan Kross 25.3. oma novelliga „Raiu oma jäljed kivisse".

Järgmiseks oli 27.3. kavas Arvo Valton, edasi 28.3. Mari Saat ning 30.3 Jaak Jõerüüt. Novelle luges näitleja Ola B. Johannesson.

K. a. aprillis ilmus Oslos Jaan Krossi romaan „Kejsarens galning" Gyldendali kirjastusel. Seegi Turid Farbregdi tõlkes.

.....(EPL/VU)...

Tänavune teine „Eesti Kirik"

Kauni kujundusega EELK häälekandjas on avaldatud Uku Masingu luuletus „Leppides vagusa teega" kogust „Aerutades hurtsikumeistriga", K. Veemi „14. juunil 1986", Helmi Rajama „Emadepäeva puhul", A. Rammo luuletus „Narva tüdruk", J. Tauli „Hugo Bernhard Rahamäe 100. sünniaasta mälestus", üldpealkirja „Õpetaja H.B. Rahamägi Saaremaal" all kirjutab V. Kirotar „Kaarma koguduse hingekarjane", R. Tamm „Kaarma õpetajamajas", E. Vrager „Kaarma kirik", näiteks H. B. Rahamäe jutlustest on „Kes meie oleme?".

Edasi E. Vrageri „Tartu Ülikooli kirikust", E. Kägi „Kuidas elustada jumalateenistusi ja kogudusi", K. Lepiku luuletus „Pilved pikkades valgetes särkides", R. Rebas „Sõnumitooja", A. Mark „Võru NMKÜ algusajast", A. Tarmet „Abipraost Karl Lipping in Memorian", H. O. Pohla „Õpetaja Johan Terase 50. aasta ametijuubel".

Rubriigis „Koguduste elust" on avaldatud: „EELK LOS Angelese koguduse täiskogu", „EELK Hamiltoni koguduse nõukogu 1986", „Vancouveri EELK Peetri kogudus", L. Krabi „Toronto Vana-Andrese koguduse tegevusest 1984/85", A. Mark „EELK Uppsala koguduse tegevusest 1982—86", „Vanadepäev Torontos" EELK Stokholmi peapiiskopliku koguduse nõukogu, H. Sarapik „EELK Baltimore Markuse koguduse 35. aastapäev", Rubriigis „Kodumaa kirikuelust" „Õpetaja H. Mõtsnik vaba", „Gulagi tõe pärast" ja kaks fotot õpetaja Uku Masingu matusest ja hauakivist. Ajakirja kaunistavad paljud fotod ja kunstiteoste reproduktsioonid.

„VABA EESTLANE"
on valvel eestlaskonna üldhuvide eest!

Vaimulik-kirjanik Evald Mänd — Ain Kalmus abikaasaga T.E.B. Kirikus peetud 80. sünnipäeva tähistamisel. Foto: Vaba Eestlane

SPORT

Sõpruseta sõprusmängud

Eestlasi purjetusvõistlusist osavõtjaina

Sõprusmängud ei möödunud protestideta. Pirital meespurjelaudurite sõidus olid duelleerinud ameeriklane Mike Gebhardt ja venelane Jevgeni Bogatõrjov. Viimane oli jälginud piinliku tähelepanekuga ameeriklast, kes aga oskas üks-ühe vastu filigraansemalt end ja oma „Aquatat" valitseda, põhjustades olukorra, kus Bagatõrjov ei suutnud vältida määruste rikkumist. Gebhardt protesteeris, venelane tunnistas kohe oma viga ja ühes sellega ameeriklase temast paremust.

Venelase treener andis pikema seletuse: Bogatõrjov oli sõitnud ameeriklasega algusest saati koos, jälgis pinevalt mida vastane teeb. Kui tuli täistuule ots, võis Bogatõrjov mööduda, ta sai suurema kiiruse. Aga ameeriklane oli hakanud mängima. Ta oli vallanud purjelauda siinsetest meestest paremini, ta oli olnud imeosav. Ta sättis oma „Aquata" serviti, seisis sellel ja keerutas kohapeal. Bogatõrjov vältis möödumist, kuid seetõttu kukkus. Ameerikalane purjetas kohe eest, Bogatõrjov ruttu järele. Ja siis ei suutnud märgivõtmisel Bogatõrjov end valitseda ja segas ameeriklast.

Omakorda avaldas protesti vene naispurjelaudur poolatari Joanna Burczynska käitumise üle.

Eestlased vennad Tõnu ja Toomas Tõniste avaldasid protesti prantslase Jean C. Scale'i vastu, kes surus eestlased vastu märki. Kord nõudvat, et siis tuleb protesteerida. Kuuldavasti olid ka prantslased protesteerinud eestlaste vastu ja nende nõudmine rahuldati — eestlased diskvalifitseeriti.

Vennad Tõnisted on tähelepanu äratanud Eesti purjesportlased. Nad sõitsid klass 470-es. Alul võistlesid ameeriklased, sakslased, kanadalased, eestlased tasavägiselt, kuid siis surusid sisse poolakad ja lõpujärjekorras oli esimene ameeriklane Morgan Reeser, teine poolakas A. Michalczyk, kolmas idasakslane B. Hoeft, neljandad vennad Tõnisted ja siis kanadalane N. Cochrane.

Pärast viiendat sõitu arvestatakse halvim sõit maha ja lõplik järjestus jäi järgmiseks: 1) M. Reeser 3,7, 2) B. Hoeft 25,4, 3) N. Cochrane 30,0, 4) vennad Tõnisted 32,4, 5) C. Ferris (Austraalia) 42,1, 6) J. C. Scale (Prantsusmaa) 46,4.

Ameeriklane M. Reeser iseloomustas Eesti purjetajaid, et poisid on terased, noored küll, kuid tajuvad hästi, kuidas parem ja õigem.

Klassis 470 purjetasid ka õed Karen ja Gail Johansonid Kanadast, tulles selles klassis võitjaiks. Eestlannad K. Kruuv—T. Tarvis saavutasid neljanda koha.

Naispurjelaudureist tuli esikohale poolatar, neljandaks eestlanna L. Liivat. Meestest oli kaheksas eestlane T. Sada 62,7, 14-s K. Kuusing 93,0. „Finn" klasis tuli eestlasist T. Otsasoo üheksandaks; „Lendaval hollandlasel" A. Tomingas—A. Lindpere neljandaks; „Täht" klassis A. Volmer—V. Razumuov seitsmendaks, J. Järve—T. Vikson üheksandaks; „Tornaado" klassis U. Kuusk—A. Soo viiendaks; „Solingul" T. Tootsi, A. Tauts ja U. Oja teiseks, A. Laul, J. Väinsalu ja A. Kruusmägi viiendaks; klassis 470 meestele P. Sharashkin—K. Kaal viiendaks.

Eesti Õngitsejate ja jahimeeste Seltsi püügivõistluse järel toimus kalade kaalumine. Pildil vasakult noor Sambla, Ilmar Sambla, H. Riko kaalub kalu, klubi kassapidaja E. Saar paneb kaalu kirja, ees tegevust jälgimas tulevane kalasportlane Alfred Sepa pojapoeg Andres. Foto: J. Säägi

Eesti Sihtkapital Kanadas

Annetused, testamendi-pärandused ja mälestusfondid on tulumaksuvabad. Suunake oma annetused noortele ja teistele eesti organisatsioonidele

Eesti Sihtkapital Kanadas

kaudu tulumaksuvaba kviitungi saamiseks. — Eesti Maja, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6

Kinkige sünnipäevaks

„VABA EESTLANE"

ELEKTRIK

Sisseseaded, uuendused ja parandused elumajades või ettevõtetes.

Halling 762-9190

Litsents nr. E. 1044

Eesti jahilaskureile kaks N. Liidu meistritiitlit

Juuli keskpaigu toimusid N. Liidu meistrivõistlused jahilaskmises. Eesti laskurid said kaevikurajal kaks esikohta. Kõigepealt võideti meeskondlik võistlus. Urmas Saaliste, Heikki Jaansalu ja Arved Kull tabasid kokku 419 märki 450-st. Individuaalselt lasi Urmas Saaliste 196—24; viiendaks tuli Heikki Jaansalu 189—24.

Laura Randmaa tuli jälle esikohale

Londonis, Ont. toimunud Chipwichi Junior Nationals tennisevõistlustel tuli Laura Randmaa alla 14-aastaste klassis semifinaali võites Monique Anders'i 6:1, 6:2. Järgmisel päeval võitis ta finaalis Suzanne Italiano 6:1, 6:1 ja tuli oma klassis võitjaks. Monique Anders jäi kolmandaks.

Jüri Jaansonil Luzernis esimene ja kolmas koht

Viljandist pärit 20-aastane Jüri Jaanson võitis Shveitsis, Luzerni Rotsee regatil 500 m sõudmisel esikoha. 2000 m oli ta jälle auhinnalisel kohal, seekord kolmas (aeg 7.00,77) kolmkordse olümpiavõitja soomlase Pertti Karpinneni (6.56,17) ja endise maailmameistri läänesakslase Peter-Michael Kolbe (6.58,58) järel.

Tulid, olid ja põgenesid

Kui venelased hävitasid Eesti iseseisvuse

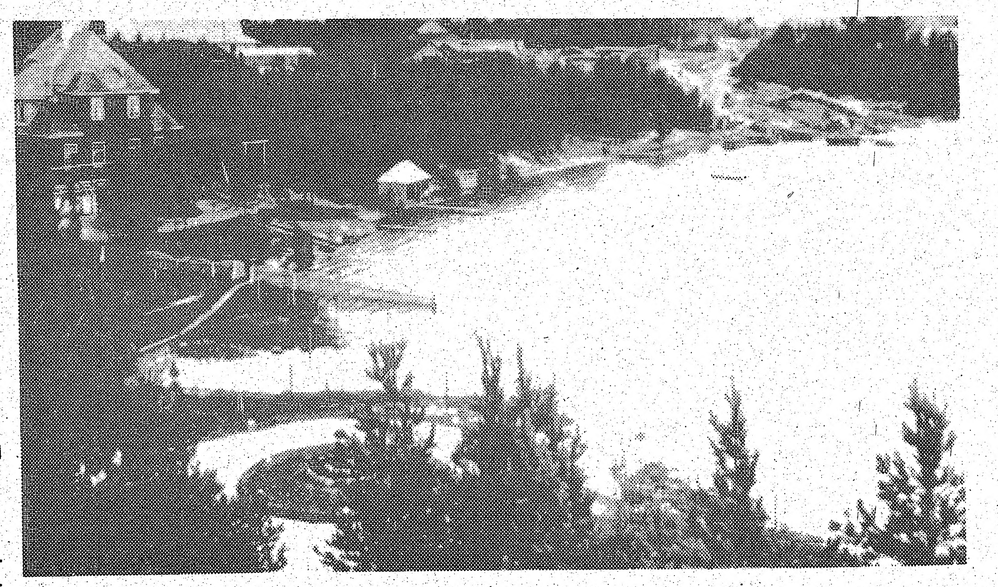

Selle Ersava järve kaldal asusid 2. Diviisi ülema ja teiste väeosa juhtkonna ohvitseride elamud. Foto: J. Säägi kogust

7.

☆

Mind viidi üle Laura polgu staabi koosseisu ja polgu vet.-arsti major Jõeste abiks ning määrati polgu vet.-laatsareti ja apteegi ülemaks. Sel korral oli Punaarmee 182. Laskurdiviisi veterinaarteenistuse ülemaks vet.-kapten Jaak Kukk ja Punaväe 22. territoriaalse laskurkorpuse veterinaarteenistuse ülemaks vet.-kol.ltn. Leo Teder. Kapten Jaak Kukk oli Eesti Vabariigi kaitseväes olnud 2. Diviisi Suurtükiväe loomaarstiks ja kol.-ltn. Leo Teder Eesti kaitseväe veterinaarteenistuse osakonnaülemaks.

Minu Laura elu kujunes juba algusest peale kergemaks ja ka huvitavamaks. Siin oli endisi sõpru E. V. kaitseväest. Polguülemaks oli kol. Tamm.

Polgu veterinaarlaatsaret asus Laura alevikust umbes kilomeeter eemal ühes venelasest omaniku talus. See venelane oli teeninud tsaari armees med.-velskerina ning oli tugeva kommunismivastase hoiakuga. Veterinaarlaatsaret asus talu laudas, vet-apteek talu eluruumis, samas elasime meie major Jõestega.

Jõeste tundis suurt hirmu kommunistide pärast, eriti siis, kui ta oli vähe rohkem klaasi tõstnud. Kord kui ta oli jälle vähe seda kõvemat kraami üle normi tarvitanud, läks ta akna juurde ja hakkas rusikatega vastu aknalauda taguma, ise vandudes: „Seal nad kuradid tulevad!" ja tahtis hakata rusikatega vastu aknaklaasi lööma. Sain teda takistada, küsides kes need kuradid on? „Kuradi kommunistid, näe sealt nad tulevad". Vaatasin aknast välja ja ütlesin, et mina ei näe kedagi tulemas. Ta rahunes, kuid värises hirmu pärast ja mul oli tegemist tema voodisse meelitamisega.

Jõestega teenisin koos vist ligemale kolm kuud. Kord tuli ta polgu staabist ja paistis tujust ära olevat. Küsisin, mis juhtus? Ta vastas: „Johannes, nüüd jääd sina üksinda siia, mind lastakse reservi". Küsisin põhjust. Ta ei teadvat isegi, kuid arvas siiski, et põhjuseks on see, et ta umbes kümme aastat tagasi Narva linnas vene skautide bülletäänis oli midagi kommunismivastast kirjutanud.

Varsti lahkus major Jõeste ja mina jäin polgu veterinaarala koraldama koos kahe ajateenijaga, kes olid lõpetanud Ratsarügemendi juures vet.-velskerite kursuse. Mind määrati polgu vet.-arsti kohustetäitjaks ja kinnitati polgu vet.-arsti kohale. Tööd oli palju, sest polgu hobused olid paigutatud Laura mõisa lauta, küünidesse kus ei olnud võimalik nende tervishoidliku seisukorra eest nii hoolitseda nagu see oli Eesti kaitseväes. Pealegi toodi Leedust viletsaid täitanud ja nahapõletikuga hobuseid, keda paigutati sama ualualla, kus olid terved ja hästi söödetud Eesti kaitseväest ‚röövitud" hobused. Rääkisin asjaolust polgu ülemale kol. Tammele: tema käskis sellest teha ettepande polgu komissarile. Rääkisin olukorrast komissarile, et mina ei suuda kahe ajateenija vet.-velskeriga polgu veterinaarala korras hoida, sest hobused ja üksused asuvad üksteisest väga kaugel. Nii oli III divisjon Pankovitsa mõisas, polgu kool kusagil külas, patareide hobused Laura mõisas (endine Eesti sõjaminister Holbergi mõis), polgu laatsaret (ambulants) kilomeeter eemal polgu staabist Laura alevis. Minu ettekandel oli tulemusi ja abiks anti suurte kogemustega endine Ratsarügemendi vet.-velsker seersant Naruskov. Minu elu muutus kergemaks.

(järgneb)

Kir

Muljeid Hamburgi Kong

Vaimuvälgud, tül

Mõnelt poolt on avaldatud arvamust, et tõelised kirjanikud kalduvad PEN Klubist eemale hoiduma või vähemalt ei osale selles kuigi aktiivselt. Küllap see võib osaliselt õige olla. Loominguline tegevus, mis tavaliselt toimub mingi kutsetöö kõrvalt, ei jäta palju aega ega energiat muuks. Leidub tõepoolest kirjanikke, kes lihtsalt ei raatsi aega selleks kulutada, et kaugetes kohtades kongressidel käia kirjanduslikeks aruteludeks, kus jutulõngad jäävad ajalise piiratuse tõttu nii kui nii lõplikult kokku sõlmimata, konkreetsed lahendused probleemidele leidmata. Muidugi on aga ka erandeid. Eelmisel kongressil New Yorgis oli näiteks kohal neli Nobeli laureaati ja arvukalt teisi kuulsusi. Sellised kaalukad kirjanikud nagu John Galsworthy, H. G. Wells, Maurice Maeterlinck, Arthur Miller, Heinrich Böll ja Mario Vargas Llosa on olnud Rahvusvahelise PEN Klubi esimehed. Ka uus president Francis King on Briti tänapäeva silmapaistvamaid romaanikirjanikke ja kriitikuid, kes vastas mu küsimusele edasise tööjaotuse kohta kirjanduslikku loomingu ja kirjanduspoliitika vahel: „Jah, romaan on küll pooleli ja kipub mõnikord ettehteid tegema, et kirjanik on nüüd enesele sellised avaliku elu tegemise ülesanded võtnud". Ja seejärel ta vaid kehitab õlgu, oskamata ütelda, kas astus õige või vale sammu. Näitekirjanik Harold Pinter, kellele olevat esimesena ettepanek tehtud, lükanud küll selle pikemõtlemiseta tagasi.

Iseseisvas Eestis avati PEN-Klubi uksed vaid nendele kirjanikele, kes olid kirjutanud vähemalt kaks tunnustust pälvinud teost. Kellest peeti kaua päris rangelt kinni ka paguluses, eriti aegadel, mil sekretäriks oli kadunud Ants Adson. Nüüd aga oleme sattunud olukorda, kus võimalused raa

PEN Klubi kongressi töö lasi laevasõidule asumas sen, Ilmar Külvet ja Ker

s kalade kaalumine.
u, klubi kassapidaja E.
lane Alfred Sepa poja-
Foto: J. Säägi

ra Randmaa tuli esikohale

donis, Ont. toimunud Chip- Junior Nationals tennise- stel tuli **Laura Randmaa** al- nastaste klassis semifinaali Monique Anders'i 6:1, 6:2. sel päeval võitis ta finaalis e Italiano 6:1, 6:1 ja tuli lassis võitjaks. Monique An- i kolmandaks.

Jaansonil rnis esimene ja nas koht

andist pärit 20-aastane Jüri n võitis Shveitsis, Luzerni regatil 500 m sõudmisel a. 2000 m oli ta jälle auhin- kohal, seekord kolmas (aeg 7) kolmkordse olümpiavõitja ase Pertti Karpinneni 7) ja endise maailmameistri akslase Peter-Michael Kolbe 58) järel.

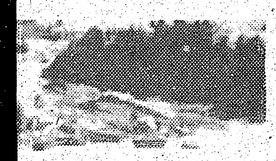

a juhtkonna ohvitseride
Foto: J. Säägi kogust

kahe ajateenija vet.-velskeri- lgu veterinaarala korras hoi- st hobused ja üksused asuvad sest väga kaugel. Nii oli III n Pankovitsa mõisas, polgu kusagil külas, patareide ho- Laura mõisas (endine Eesti nister Holbergi mõis), polgu et (ambulants) kilomeeter polgu staabist Laura alevis. ettekandel oli tulemusi ja anti suurte kogemustega en- Ratsarügemendi vet.-velsker nt Naruskov. Minu elu muu- rgemaks.

(järgneb)

kirjandus • kunst • muusika

Muljeid Hamburgi Kongressilt (2)

Vaimuvälgud, tülid... ja lõpuks tants

Mõnelt poolt on avaldatud arvamust, et tõelised kirjanikud kalduvad PEN Klubist eemale hoiduma või vähemalt ei osale selles kuigi aktiivselt. Küllap see võib osaliselt õige olla. Loominguline tegevus, mis tavaliselt toimub mingi kutsetöö kõrvalt, ei jäta palju aega ega energiat muuks. Leidub tõepoolest kirjanikke, kes lihtsalt ei raatsi aega selleks kulutada, et kaugetes kohtades kongressidel käia kirjanduslikeks aruteludeks, kus jutulõngad jäävad ajalise piiratuse tõttu nii kui nii lõplikult kokku sõlmimata, konkreetsed lahendused probleemidele leidmata. Muidugi on aga ka erandeid. Eelmisel kongressil New Yorgis oli näiteks kohal neli Nobeli laureaati ja arvukalt teisi kuulsusi. Sellised kaalukad ja viljakad kirjanikud nagu John Galsworthy, H. G. Wells, Maurice Maeterlinck, Arthur Miller, Heinrich Böll ja Mario Vargas Llosa on olnud Rahvusvahelise PEN Klubi esimehed. Ka uus president Francis King on Briti tänapäeva silmapaistvamaid romaanikirjanikke ja kriitikuid, kes vastas mu küsimusele edasise tööjaotuse kohta kirjandusliku loomingu ja kirjanduspoliitika vahel: „Jah, romaan on küll pooleli ja kipub mõnikord ettekeiteid tegema, et kirjanik on nüüd enesele sellised avaliku elu tegelase ülesanded võtnud". Ja seejärele ta vaid kehitab õlgu, oskamata ütelda, kas astus õige või vale sammu. Näitekirjanik Harold Pinter, kellele olevat esimesena ettepanek tehtud, lükanud küll selle pikema mõtlemiseta tagasi.

Iseseisvas Eestis avati PEN-Keskuse uksed vaid nendele kirjanikele, kes olid kirjutanud vähemalt kaks tunnustust pälvinud teost ja sellest peeti kaua päris rangelt kinni ka paguluses, eriti aegadel, millal sekretäriks oli kadunud Artur Adson. Nüüd aga oleme sattunud olukorda, kus võimalused raamatute kirjastamiseks jäävad järjest kitsamaks ja endisele kriteeriumile väga kindlalt järgnedes võiksime ohustada meie PEN'i järelkasvu.

Pealegi — kui vaatleme teiste maade PEN Keskuste koosseise, leiame nendest otseste kirjanike kõrvalt hulgaliselt kirjandustegelasi. Seal on kriitikuid, kirjastajaid, ajakirjanikke (Rahvusvahelise PEN'i juhendite kohaselt peavad need olema n.ö. loovad ajakirjanikud, mitte reporterid ega tehnilised toimetajad) ja esmajoones esseiste.

PEN'i kongresse võibki osaliselt nimetada esseistide pidulikeks paraadideks. Seal nad võtavad üksteise järele sõna pika laua taga. Nende intellekti välgud koonduvad kohati lausa tulevärkideks, nende epeetorked on subtiilsed, tabamused tulevad teinekord keerukate mõttemanöövrite järele nagu märkamatult. Mõned esitavad oma isiklikke vaateid ja ettepanekuid, teised hiilgavad lugemusega, pildudes ülikülluslikult nimesid ning tsitaate. Eruditsiooni valdkonnast jäi seekord eriti meelde parntsuse poeet ja PEN Klubi kauaaegne üks abiesimehi, Rene Tavernier ja ülesehitusliku osavuse alal leedulasest näitekirjanik ning USA ülikooliprofessor dr. Algirdas Landsbergis. Viimane võttis vaatluse alla Leedu kirjaniku Justinus Marciakeviciuse 19. sajandi näidendi „Daukantase", põimides referaati Leedu ja teiste Balti riikide saatused põhiteesiga — ajalugu ei tohi unustada. Referent oli pidanud kinni kongressi arutluslikust põhiteemast ja öelnud seda, mis tal südamel oli ilma et keegi saanuks talle etteheiteid teha poliitikasse kaldumise pärast.

Poliitikast tuleb hoiduda! PEN Klubi ei tohi lasta end poliitilistesse võitlustesse kaasa kiskuda! Seda hüüdlauset oleme juba kaua kuulnud. Aga kergem ütelda kui sellest kinni pidada. Kas saab siis rahvusvahelises ühiskonnas nii nagu see nüüd on välja kujunenud üldse mingit eluavaldust täiel määral poliitikast eraldada? Kirjandust igal juhul küll mitte. Ka Hamburgis hakkasid poliitilised piigid peatselt vihase vihinaga lendama. Lõuna-Korea esindaja võttis sõna ja püüdis kummutada kuuldusi nagu oleks üks tema kolleegidest eelmiselt kongressilt naasnult vahistatud. Sugugi mitte. Võimud olevat teda vaid üle kuulanud ja siis kohe vabaks lasknud. Selle peale küsis üks lääne-saksa kirjanik, nägu õiglasest pahameelest punetav, et mis õigust oli valitsusel üldse sellist ülekuulamist teostada ja Korea rezhiimi eestkõneleja jättis vastuse võlgu. Ida- ja Lääne-Saksamaal jätkub poliitlilisi kanakitkumisi nii et suled aina lendavad. Ajatollah Khomeini vastased iraanlased koguvad oma protestile allkirju. Makedoonia kirjanikud protestivad oma rahvuskaaslaste allasurumise vastu Kreekas, baskid on pahuksis Hispaania valitsusega, Austraalia esindaja küsib, miks Jaapan püüab oma ajalugu üle lakeerida, ega käsitle sõjasüüdluse küsimust kirjanduses. Lõuna-Aafrika Vabariigi kirjanduskuulsus Alan Paton taunib inglasi, nimetades neid apartheidi poliitika rajajaiks. Ja ega sellegagi veel kõik tusameele avaldused lõppenud pole. Lääne-Aafrika maa — Mali Vabariigi — Kirjanikeliidu esimees Gaoussou Diawara näiteks ütleb, et tema valitsus ei pane küll kirjanikke otseselt vangi, kuid ei anna neile ka mingit toetust ega kaasabi. Igal juhul täielik ükskõiksus. Ta on abielus leedulannaga, kellega tutvus omal ajal Moskva ülikoolis õppides ja tõlkinud muu hulgas ka eesti luulet bambara keelde. Rahvusvahelise PEN'i rootslasest endine esimees Per Wästberg tunneb erilist huvi kirjanduse olukorra vastu Aafrika maades ja külastas oma presidendiks oleku ajal sealseid kirjanikke eesmärgil aidata neil PEN Keskusi moodustada. See ei andnud aga suuremaid tulemusi. Kohalikud võimud suhtuvad sellisesse organiseerumisse umbusklikult.

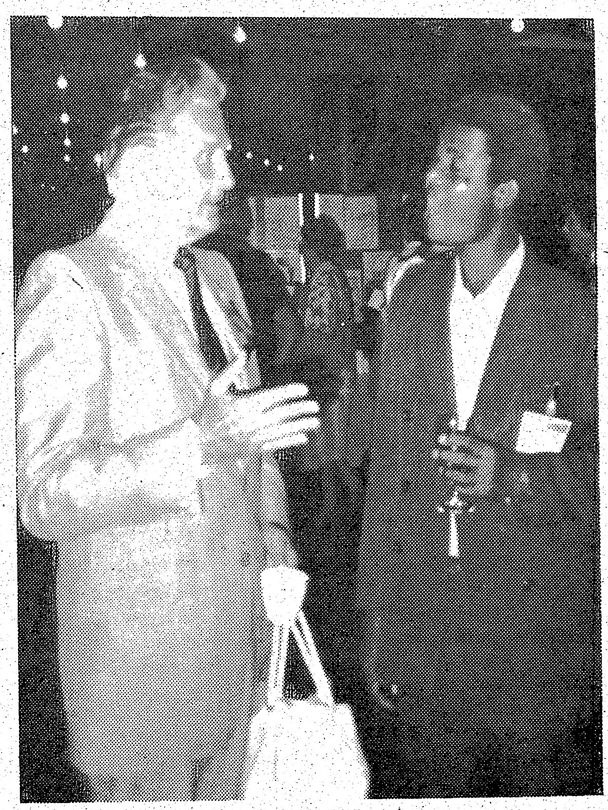

Mali Vabariigi Kirjanike Liidu esimees Gaoussou Diawara jutustab Ilmar Külvetile kirjanike probleemidest oma kodumaal. Foto: Vaike Külvet

Sellises tüliküsimuste komplitseeritud virr-varris on kunagine ettepanek Eesti ja Läti PEN Keskuste välistamiseks Nõukogude Liidu surve nüüd unustatud. Omal ajal suudeti see teatavasti vältida vaid Asta Willmann-Linnolti ja Aleksis Ranniti energilise-oskusliku vastuaktsiooni läbi. Kas see küsimus on nüüd lõplikult lahendatud või ainult vaherahu seisundis, näitab tulevik.

Hamburgi kongressi kava oli küllaltki mitmekülgne. Lisaks muule tutvustas enam kui 80 kirjanikku isiklikult oma loomingut Hamburgi mitmetes paikades. Karin Saarsen luges oma luulet inglise, saksa ja eesti keeles ühes ajaloolises gümnaasiumis sealsetele õpilastele ja ütles, et tal avanes sellega koos võimalus lühiülevaate andmiseks ka eesti kultuuri, keelestruktuuri ja ajaloo kohta, mida saksa noorus ilmse huviga kuulanud. Sakslased andsid välja 550 leheküljelise koguteose „Pen International" inglise, prantsuse ja saksa keeles, mis sisaldab ülevaate ka Eesti PEN Keskuse tegevusest selle rajamisest 1928. a. kuni praegusajani. Umbes poolesaja liikmega ei kuulu me kaugeltki väiksemate hulka. Ümmarguselt niisama palju liikmeid on ka Läti PEN'il.

Kõigele lisaks korraldati veel seminar teemal: „Meie ajastu unustusse jäänud kirjandused", kus sõna võtsid esindajad Bulgaariast, Islandist, Filipiinidelt ning Senegalist. Moderaatoriks oli Korea delegaat. Sellega ühenduses kandus muidugi mõte sellele, et eks ole just meie endi kirjandus paguluses nende hulgas, mida palju ohtlikumalt ähvardab hääbumine ja kas ei peaks seda probleemi tooma avalikule foorumile? Võimatu see poleks ja halba see ei teeks, kuid mingit konkreetset lahendust oleks sellisest üritusest küll asjatu oodata. Rootsi valitsus on püüdnud meie kirjanduse väljaandmist majanduslikult toetada ja samuti Rootsi algatusel tõstatati juba New Yorgis küsimus, mida peavad tegema pagulaskirjanikud, kelle lugejaskond kokku kuivamas? Loodeti selle kohta ettepanekuid Hamburgis, kuid kellelgi ei olnud neid pakkuda. Probleemid pole ju sugugi ainult majanduslikku laadi ja siin oleneb ikka kõik meist endist — või õigemini saatusest.

Siinjuures võiks ehk kerkida ka keelele küsimus —mis otstarvet on meil üldse PEN-liikumises tegelemiseks? Muidugi, oma probleemidele me sealt vaevalt lahendust leiame, kuid see annab ikkagi võimaluse esineda rahvusvahelisel kirjandusfoorumil (koos õigusega esitada kandidaate Nobeli kirjandusauhinna saamiseks), sõlmida tutvusi ja arendada sidemeid. Eeskätt aga säilitada kontinuiteeti. Eesti PEN Keskus ei ole mingi pagulasorganisatsioon, vaid Eesti Vabariigi aegne väärikas kogu, mis saab edasi kesta seetõttu, et Rahvusvahelise PEN Klubi põhikirja kohaselt ei ole liikmesoleku aluseks geograafiline asukoht, vaid keele ning kultuuri ruum. Me teame, millise respektiga suhtuti iseseisvas Eestis PEN Klubisse. Selle kongressidel käimine oli suursündmuseks, millest võime tagantjärelegi lugeda Artur Adsoni ning teiste autorite memuaaridest.

Ja lõpuks nagu ikka — kongress tantsis. See ei toimunud seekord ballisaalis, vaid kahel laeval Elbe jõel, mis sõitsid päris kaugele merele ja jõudsid hilisõhtul taas Hamburgi vabasadamasse. Francis King kasutas seda vabasadama võrdlust ka oma lõppsõnavõtus, öeldes: „Meie eesmärgiks on võidelda selle eest, et kogu maailm oleks kord selline intellekti vabasadam, kuhu ideid ei tarvitse salakaubana sisse ja välja toimetada."

(LÕPP)

Ilmar Külvet

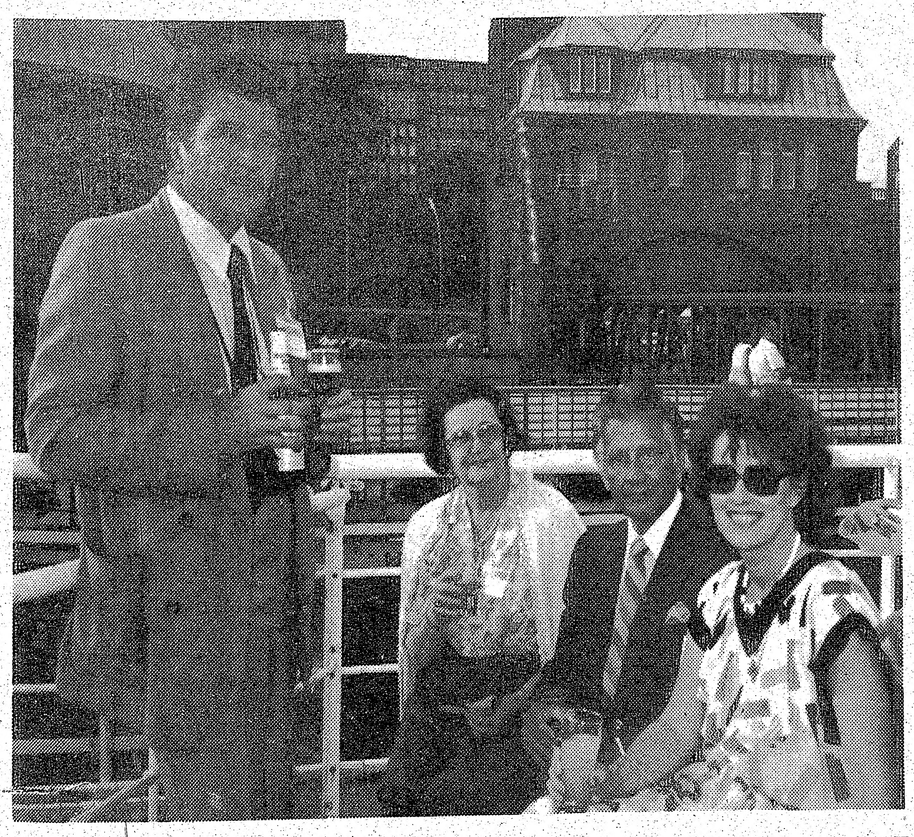

PEN Klubi kongressi töökoosolekud on lõppenud, nüüd saab mahti lõõgastada. Eestlasi laevasõidule asumas Hamburgi sadamas. Vasakult dr. Martin Puhvel, Karin Saarsen, Ilmar Külvet ja Kersti Puhvel. Foto: Vaike Külvet

Eestlanna jagab TV-teavet maailmale

Aili Suurallik vestleb oma tööst tv-saadete lavastajana

Väike brünett ebatavalises roosas sviiteris libises välja oma Vancouveri korterist kell 5 hommikul, kandes küllaldaselt vihmakindlat riietust Niagara kose aluseks ekskursiooniks. Torontolane Aili Suurallik oli teel EXPO 86 asukohta ja oma töökohale Kanada host broadcaster (võõrustaja — televisioonisaate) produtsendina. Ta pressis alljärgneva intervjuu oma kuhjunud ajatabelisse.

ML: Kas siin vihm ei lähe kunagi üle?

AS: Inimesed, kes elavad Vancouveris räägivad, et see on väga ebatavaline, et siin sajab või et siin on vähem vihma kui kohtades nagu Toronto või Winnipeg või Montreal. Möödunud aastal 2. mail, kui Vancouver tähistas „A year to EXPO", päike tuli välja paistis 70 päeva järjesti; sel aastal 2. mail kui EXPO avati sadas ja sadas kuus nädalat järjesti. Nii on see su enese otsustada, kas üks aasta on normaalsem kui teine. Viimasel kolmel nädalal ilm on paranenud. Kui sa tuled EXPO-le, tule suveriietuses, tule hiliskevade ja varasügise riietuses, aga tule vihmavarjuga.

ML: Mis amet on host broadcaster? (võõrustaja-televisioonisaatja)

AS: Kus iial on mingi suurem sündmus, mil on maailma tähelepanu, nagu olümpiamängud või EXPO, siis on olnud tavaline viimased 20 aastat, et määratakse host broadcaster — raadio ja televisiooni saadete vahendajaks. Kui seda ei teeks, siis võiks iga tv-saatja igalt poolt maailmast tulla oma reporterite ja meeskonnaga ja kogu kohtamispaik, olgu see EXPO või olümpiamängud, oleks täidetud meediainimestega. Nüüd aga inimesed, kes juhivad sündmust (seekord EXPO Corporation) palkavad sel juhtumil võõrustaja-televisioonisaatja, ühe isiku või grupi inimesi varustamaks tasuta saadet raadio ja televisioonijaamadele igale poole maailmas, kes seda vaid soovivad. Sel juhtumil see on CBC ja me katame kõik suuremad sündmused. Me andsime seda materjali ka otse üle avapäeval, Canada Day'l või osade kaupa igale tv-jaamale igal pool maailmas, kes soovib esitada meie programmi või anda EXPO'86 sündmusele tähelepanu. Meie 3,5 miljoni dollari suurune eelarve ei tule mitte CBC'lt, vaid Kanada transportministeeriumi summadest.

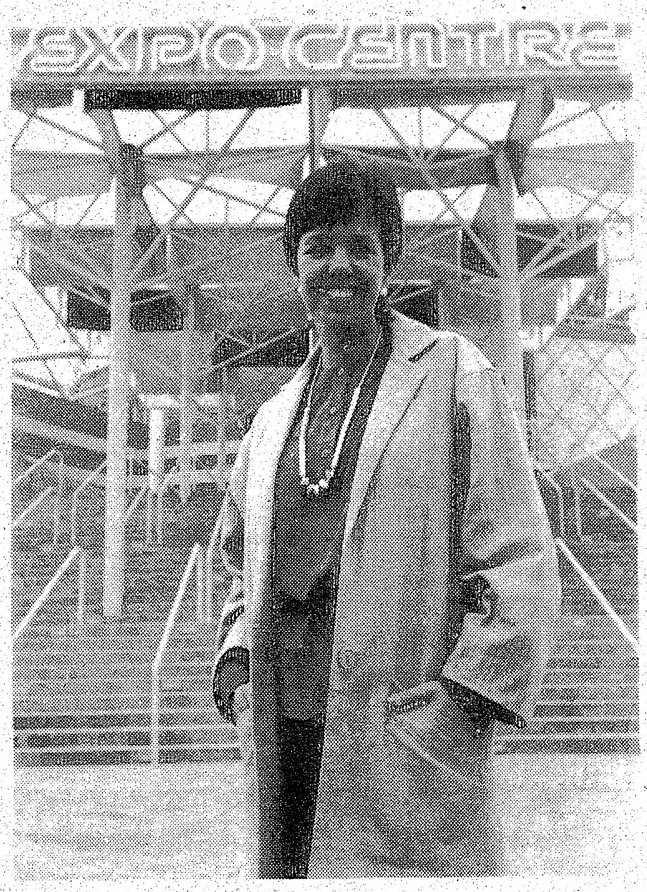

Canada broadcast koordinaator Aili Suurallik
Foto: Aili Suurallik

ML: Miks just CBC sai võõrustaja-saatja koha ega mitte CTV?

AS: CTV ja CBC tegid mõlemad pakkumise sellele kohale. Oma kogemuste alusel valiti CBC. CTV-l on rohkem kogemusi talispordi alal ja nad on valitud võõrustaja-televisioonisaatjaks 1988. a. taliolümpiaadil Calgarys. Veel üks põhjus, kuna CBC on riigikompanii, siis grupi koosseis moodustatakse oma teenistujaist. Meie kulud on sellevõrra väiksemad, kuna meie palgad on juba sisse arvestatud. Me katsume tuua inimesi igalt poolt üle maa — preeriast, Ontariost, Quebecist ja Kanada idaprovintsidest. See on CBC filosoofia, kasutada meelsamini gruppe millesse kuulub osavõtjaid igalt poolt üle maa, mitte et kasutada ainsat eliitgruppi alati Torontost, Montrealist või Ottawast.

..ML: Kui suur on see grupp? ...

AS: Täielik koosseis on 40, neist 20 kuuluvad administratsiooni, teised 20 on tehnilised jõud nagu kaameramehed, heli alal töötajad, toimetajad, kontrollijad, operaatorid ja raadiotehnikud. Administratiivgrupi ülesandeisse kuuluvad edutamine ja reklaamid, arvepidamine, tehniline produktsioon mõlemale, raadio ja televisiooni jaoks. Selle tipus on operatsioonide direktor, eksekutiivlavastaja ja lavastaja, kelleks käesoleval juhtumil olen mina.

ML: Kas räägiksid lähemalt oma rollist?

AS: Avapäeva, 2. mai, Canada Day 1. juulil ja lõpupäeva, 13. okt. sündmused on kirja pandud meie lepingusse. Minu kohustus on otsustada, mis me teeme ülejäänud ajal kuuel kuul. Ma teen kindlaks, et iga materjal, mida on võimalik saata, oleks kõrgeima kvaliteediga, mida võime toota. Ma teen otsuse, mida kaameramees filmib, ma kontrollin, mida nad filmivad, saadan selle tagasi kui see mulle ei meeldi ja ajajooksul tegelikult juhin ja panen kokku saated teistele saatejaamadele.

ML: Mida tegid enne EXPO't?

AS: Esimest korda ma töötasin võõrustaja-saatjana 1976. a. olümpiamängude ajal Montrealis. Seal oli CBC kõigi oma paremate kaameratega ja pakkus seda materjali igaühele kes soovis. Siis ma olin lavastaja assistent. Järgmisel korral kui olin võõrustaja-saatja ülesandeis 1981. a. peetud majanduslikul konverentsil Ottawas, jälle olin lavastaja assistendiks. Siis sain lavastaja abiks dokumentaalfilmide alal ja siis lavastajaks otse edasiantavate lavastuste puhul. Näiteks paavsti ringsõit 1984. See on siiani suurim sündmus mida CBC on kunagi katnud ja see oli ka sündmus kus meie grupi inimesed kõik on oma kogemusi on saanud.

ML: Kuidas saatjad igalt poolt maailmas tellivad teenindusi võõrustaja-saatjalt ja milliseid teenindusi nad võivad nõuda?

AS: CBC on üle maailma tuntud organisatsioon. Meil on nimekiri saatjaist igalt poolt maailmas ja meil on osakond Ottawas nimega International Relations. Möödunud jaanuaris CBC saatis välja teavet saatjaile, rääkides neile või tuletades meelde, et EXPO toimub eeloleval suvel Kanadas, ja et mitmel puhul nende riik võib olla osaleja. CBC kui võõrustaja-saatja (sel juhtumil on meie nimeks Canada's Broadcast Coordinator) on sel korral kohal nende teenimiseks ja abistamiseks. Meie esimene kohustus on abistada võõraid saatejaamu. Me arvestame, et kanadalased tulevad igal juhul kohale. Me abistame kohti nagu Sri Lanka või Malaisia. Inimesi, kel pole küllalt raha informatsiooni saatmiseks oma maadele, kuid selle kaudu on neil ligipääs meie materjalidele. Näiteks üks lavastaja soovis Soomest tulla ja katta EXPO soome televisioonile, kuigi Soomel ei ole oma paviljoni siin. Selletõttu tema oma saateorganisatsioon ei tahtnud kulutada raha meeskonna saatmiseks Kanadasse paariks nädalaks. Lavastaja tuli ise, kauples ühe meie videomeeskonnast ja oli võimeline filmima igal pool ise. Ainus asi, mis tal tuli maksta oli videolindi hind, mida ta kasutas koju viimiseks. Tal oli aga kasutada professionaalne videomees, toimetamise võimalused, raadio jutustuse salvestamise võimalused, pluss kõik see materjal, mis salvestatud pärast 2. maid. Kõik on vaba, kuna ta oli võõrriigi tv-lavastaja.

PLUMBING, HEATING & REPAIRS
Eesti ettevõte
Õli-, gaasi- ja elektriahjud ● Korstnavoodrid (chimney lining).
● Ahjude puhastamine.
Tel. 275-1280 — Roland Kullik

INGLISMAA EESTLASED

Bradfordi Eesti Näiteringi perekonnaõhtul tehti ametlikult teatavaks, et üks näiteringi asutajaist, kauaaegne näiteringi liige ja lavastaja Lea Muranyi on valitud auliikmeks tema suure panuse eest eesti teatrile Inglismaal. Lea Muranyi lavastusel on Bradfordis esitatud 18 näidendit ja enamusega nendest Leicesteris külalisetendusi andmas käidud, samuti varemalt Londonis.

Näiteringi perekonnaõhtuga tähistati hiljuti esitatud Keith Waterhouse/Willis Hall'i näidendi „Valevorst Billy" etenduse head kordaminekut. Kuna Inglismaa eestlaste huvi on näidendite vastu suur, alustatakse sügisel uue näidendi õppimisega.

☆

Juulis toimus Inglismaal rahvusvaheline muusika-, ja tantsupidu FOLKMOOT'86 millest ka Londoni Eesti Seltsi rahvatantsurühm osa võttis, kusjuures abi saadi Leichesterist. Kokku esines kümme tantsijat ja akordionil saatja. Nelja päeva jooksul esineti 16 korda kokku 86 tantsuga, kusjuures umbes paarkümmend tuli kordamisele. Selleks oli vaja sõita üle Tyne jõe viis korda ja jõealusest tunnelist läbi 11 korda, kuna pidustus toimus kolmes asukohas.

19. juulil esines Londoni Eesti Seltsi Rahvatantsurühm Londonis Trafalgar Square'i nimelisel väljakul.

☆

Wales' i ajaleht tutvustab eestlannat Aino Jaceviciust, avaldades juunis artikli „Fled from Russian on slaught" (Põgenes venelaste metsikuste eest). Aino Jacevisius on sündinud Tartus 1922. Ta jutustab kodumaa okupeerimisest ja põgenimisteekonnast Saksamaa kaudu Shropshire'i, kus ta põetajana haiglas kohtas oma tulevast abikaasat leedulast Jaceviciust, kes töötas samas haiglas arstina. Olles nüüd pensionil maalib ta lilli ja valmistab riidest nukke, mille eest on saanud auhindu. Jaceviciuste kaks last mõlemad räägivad nii leedu kui ka eesti keelt.

Inglismaa Eestlaste Ühingu juhatus arutas „Musta Lindi Päeva" läbiviimist. Sel päeval peaksid vabas maailmas olevad eestlased oma kodude ette silmapaistvale kohale kinnitama musta lindi, protesteerimaks N. Liidu vägivalla vastu. Juhatus otsustas toetada lätlaste pool alustatud aktsiooni, et ühel päeval eeloleval sügisel lasta üles musti õhupalle, kusjuures igale neist on kirjutatud ühe nõukogude vanglas vaevleva poliitilise vangi nimi.

MAARJAMAA kirjastusel ilmus
ILOMAILE
Eesti rahvalaulud ingliskeelses tõlkes koos kommentaaridega.
Köites, 366 lk. Hind $35.— pluss saatekulu $1.—

Jaapanlannad Expol esinemas

ML: Mis juhtub kui see materjal ei meeldi, mis te annate?

AS: Kui see on otseülekanne nagu avapäeval, me oleme ainsad kel on ligipääs kaamerapositsioonidele. Peasündmused avapäeval toimusid B.C Place Stadium'il, kus meil oli kümme kaamerat seatud üles. Ühelegi teisele ei antud luba tuua kaasa oma kaameraid. Nii kui keegi soovis avapäevast katet, me pakkusime seda neile tasuta ja nad võisid võtta seda kui tervik-pakendit meilt pärast sündmust või võisid saada kohe elavat saadet ja selle saata satelliidiga oma kodumaadele, kus seda võis näha samal ajal kui see toimus.

..ML: Kui see saadetakse satelliidiga, kes maksab selle eest?

AS: Saadet küsiv organisatsioon muidugi.

..ML: Mida see võiks maksta?

AS: Kui tahad saata satelliidiga Vancouverist New Yorki kusagil 30 sekundi ja poole tunni vahel, see võib maksta $2000—$3000. Pariisi või Franfurti maksaks $5000. See on aga veelgi palju, palju odavam kui tuua kohale oma individuaalne lavastaja.

(järgneb)

Nr. 61

Kuusalu rahv

Möödunud aasta järgnes äsjasel pühapä Peetri kirikus. Kirikut Heinsoo, laulusolistide lil saatis dr. Roman To

Õp. E. Heinsoo tervitas Kuusalu koguduse liikmeid ki, kes Kuusalu koguduse t va puhul kokku on tulnud hulgas EELK Pauluse kõ esimees ja organist E. Alli konnaga Floridast ja EV konsul Ilmar Heinsoo.

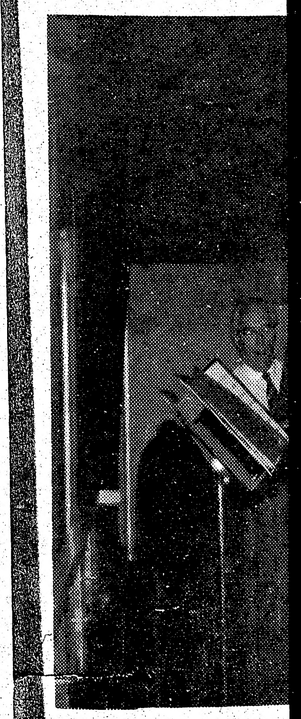
Peetri kirikus peetud jumalateenistust kaun Tali (vasakul) ja Hild

G & REPAIRS
te
woodrid (chimney lining).
amine.
Roland Kullik

TLASED

at Aino Jaceviciust, avaldades
is artikli „Fled from Russian
slaught" (Põgenes venelaste
sikuste eest). Aino Jacevisius
ündinud Tartus 1922. Ta jutus-
. kodumaa okupeerimisest ja
nimisteekonnast Saksamaa
du Shropshire'i, kus ta põeta-
haiglas kohtas oma tulevast
aasat leedulast Jaceviciust, kes
as samas haiglas arstina. Olles
pensionil maalib ta lilli ja
nistab riidest nukke, mille eest
saanud auhindu. Jaceviciuste
last mõlemad räägivad nii
u kui ka eesti keelt.

glismaa Eestlaste Ühingu ju-
s arutas „Musta Lindi Päeva"
iimist. Sel päeval peaksid va-
maailmas olevad eestlased
kodude ette silmapaistvale ko-
kinnitama musta lindi, pro-
erimaks N. Liidu vägivalla
u. Juhatus otsustas toetada lät-
pool alustatud aktsiooni, et
päeval eeloleval sügisel lasta
musti õhupalle, kusjuures iga-
eist on kirjutatud ühe nõukogu-
anglas vaevleva poliitilise van-
imi.

AARJAMAA kirjastusel ilmus
ILOMAILE
sti rahvalaulud ingliskeelses tõl-
koos kommentaaridega.
Köites, 366 lk. Hind $35.—
pluss saatekulu $1.—

kus seda võis näha samal ajal
see toimus.
**ML: Kui see saadetakse satelliii-
a, kes maksab selle eest?**
AS: Saadet küsiv organisatsioon
idugi.
ML: Mida see võiks maksta?
AS: Kui tahad saata satelliidiga
ncouverist New Yorki kusagil
sekündi ja poole tunni vahel,
võib maksta $2000—$3000.
riisi või Franfurti maksaks
000. See on aga veelgi palju, pal-
odavam kui tuua kohale oma
dividuaalne lavastaja.

(järgneb)

Esmalt helistage
Probleemid? Küsimused?
Kanada pensioniplaan.
Vanaduskindlustuse pension
Perekonna abiraha
Helistage „Health and Welfare Canada",
telefoniraamatus
Kanada valitsusasutuste nimistus

Health and Welfare Canada
Santé et Bien-être social Canada
Canada

Kuusalu rahva lauritsapäev Peetri kirikus

Möödunud aastal Jõekäärul toimunud kihelkonna lauritsapäeva kokkutulekule järgnes äsjasel pühapäeval Kuusalu koguduse lauritsapäeva tähistamise jumalateenistus Peetri kirikus. Kirikut täitvale palveliste hulgale jutlustas Kuusalust pärit õp. Edgar Heinsoo, laulusolistideks Prangli saarelt pärit õed Hilda Sepp ja Valve Tali, keda orelil saatis dr. Roman Toi.

Õp. E. Heinsoo tervitas endisi Kuusalu koguduse liikmeid ja kõiki, kes Kuusalu koguduse tähtpäeva puhul kokku on tulnud, nende hulgas EELK Pauluse koguduse esimees ja organist E. Allik perekonnaga Floridast ja EV aupeakonsul Ilmar Heinsoo.

Õp. E. Heinsoo ütles, et sama pühapäeva hommikul toimus ka Kuusalu kirikus lauritsapäeva jumalateenistus armulauaga. Ka oldi seal teadlikud, et Torontos peetakse samasugune jumalateenistus. Sealses koguduses oli iseseisvuse ajal 1100, nüüd 900 liiget. Kirikus on 600 istekohta ja see on nüüdki igal pühapäeval kirikulistega täidetud.

Peetakse kiriklikke talitusi ja esimesel augusti pühapäeval toimub kuldleeripäev, kuna vaatamata suurtele muudatustele elanikkonnas, leidub neid, kes olid 50 aastat tagasi leeriõnnistamisel.

Õpetajaks on seal endise surnud õpetaja Salumäe tütre abikaasa Endel Kulbach. Kuusalu koguduse alla kuulub ka Leesi pihtkond, kus kabel on säilinud. Seda peavad ülal vanemad inimesed.

Õp. E. Heinsoo küsis: miks tähistame siin kaugel kodukihelkonna lauritsapäeva? Selle põhjuseks on armastus ja kristlik vendlus kodukihelkondalaste vastu. See on saladuslik jõud, mis meid, aga kõiki teisigi, viib kodukihelkondadesse. Kui vaesed oleksime, kui meid ei rikastaks minevikumälestused. Need näitavad kes oleme, kust tuleme. Mälestused kinnitavad meie usku Jumalasse ja kodurahvasse. Ka armulauateenistusel on mälestuslik alus. Püha Laurentius surmati tulel küpsetamisega aastal 258, kuna ta jagas kirikukorjanduse vaestele ega andnud seda kirikule edasi. Laurentius oli esimesi isikuid, kes läks surma inimõiguste eest.

Meie kõigi südamel on murekoorem kodumaa pärast, kuid kodumaal koolinoored tahavad jätkata esivanemate püüdlusi. Õigust ja vabadust otsiv ürgeesti vaim elab nende südames.

Kodumaa kirikuõpetajalt on tulnud soovitus: „Murdke ükskord ometi oma seisukoht ja ärge keelake inimesi kodumaale tulemast. Nende käikudega murrate augu raudeesriidesse, mida sealtpoolt ei saa teha. See aitab parandada meie elutingimusi kodumaal."

Lõpuks tõi ta Jumala ennustuse Iisraeli rahvale, öeldes et „kui teie parandate ennast, siis tahan teie maa tagasi anda" ja Iisrael sai vabaks. Ta rääkis palvejõust, tuues sellekohased näiteid ajaloost ja küsis siis: „Kas me kasutame seda jõudu ka oma maa eest? Meie maa vabastamiseks on üle jäänud Jumala ime."

Mälestati Kuusalu koguduse liikmeid, kes on sängitatud kodumaa mulda ja teisi, kes maetud Torontos.

Õed Hilda Sepp ja Valve Tali laulsid H. Backmani „Pühapäeva hommik" ja F. Händeli „Tulge vee juurde", saatis R. Toi orelil,

kes preluudiumiks ja postluudiumiks esitas oma kompositsioonid.

Kiriku alumises saalis järgnes kohvilaud. Söögipalve ütles õp. E. Heinsoo, tervitusi Florida EELK Pauluse koguduselt tõi koguduse esimees ja organist E. Allik, õp. E. Pähn meenutas oma külaskäiku noore õpetajana Kuusallu. Lõpuks õp. E. Heinsoo tänas laudade katjaid ja küsis kui paljud soovivad, et samane sündmus korduks ka järgmisel aastal. Kuni 150 osavõtjat tõstisd käed nõusolekuks.

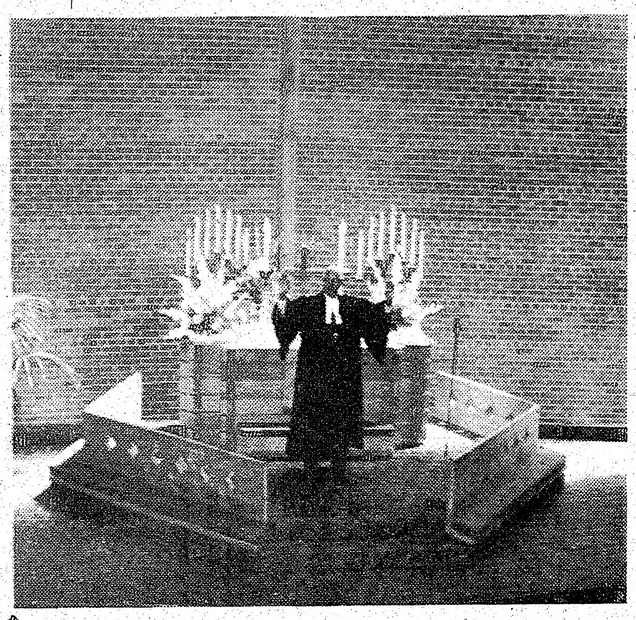

Õp. Edgar Heinsoo õnnistamas Kuusalu lauritsapäeva palvelisi.

Foto: Vaba Eestlane

Peetri kirikus peetud Kuusalu koguduse lauritsapäeva jumalateenistust kaunistasid lauluga Pranglist pärit Valve Tali (vasakul) ja Hilda Sepp, orelil dr. R. Toi.

Foto: Vaba Eestlane

Kinkige sünnipäevaks „VABA EESTLANE"

ARMAS

ELITA VAHTRA

Mälestavad

ERNA, MERIKE, HEINO REMMEL
HELGI LIINVE
MEERI MEHISTO perekonnaga
ASTA NASSER perekonnaga
HELLE VIIRES perekonnaga
EMMA OLESK
ELLET, JAAN WAIN
ARMILDA, ERVIN ALEVE
ELLEN, HEINO JÕE
LIINA KÄIS
VIRVE JESZURYN
KARIN, OLEV NURMBERG
ELSE RABADIK
VALLI, UNO TAMM

OOTAMATULT LAHKUNUD ARMAST ÕDE

MARIE KUBJA'T

sündinud 2. aprillil 1914 Torgus
surnud 9. augustil 1986 Torontos

mälestavad valusas leinas

õde perekonnaga Vancouveris
õde perekonnaga Stokholmis
õde perekonnaga Eestis

Puhka rahus!

KIRIKUD

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
36 Bards Walkway,
Willowdale, Ont. M2J 4T9
Tel. 499-6488

„VABADUSE KUULUTUSE"
raadiosaated igal pühapäeval
kell 3 p.l. WHLD 1270 kc.

Laup., 16. augustil kell 5 õ. VABAÕHU JUMALATEENISTUS Keswick'is, Medri suvilas. Kõneleb F. Peipman.

Pühap., 17. aug. kell 11 homm. JUMALATEENISTUS, kõneleb Andres Kaups.

Kell 6 õ. VÄLISMISJONIÕHTU, kõneleb misjonär Fred Peipman, solist Jaan Medri.

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS
362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8
Tel. 466-1951 või 466-1502
Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
KUNSTKÄSITÖID KINKIDEKS: EHTED, MEREVAIK, NAHKTÖÖD, PUUNIKERDUSED, KERAAMIKA.
Rääkitakse eesti, läti ja inglise keelt.

Leinateateid

New Yorgis suri 14. juunil Marie Anier, neiuna Avik ,sündinud 8. veebruaril 1906 Läänemaal.

Rootsis suri 19. juunil Albert Köster, sündinud 13. augustil 1918.

Rootsis Sundbybergis suri 17. juunil Julie Rünk, neiuna Ait, sündinud 7. detsembril 1900 Ansekülas.

Austraalias Sydneys suri 23. juunil Paul Kimmel, sündinud 18. juulil 1924 Tartus.

Austraalias Thirlmeres suri 11. juunil Ella Rosalie Zipp-Ojamets, sündinud 30. mail 1902 Vana-Antslas.

Toronto Eesti Baptisti segakoor laulmas Charles Kipperi juhatusel tervituslaulu Evald Männile — Ain Kalmusele tema 80. sünnipäeva tähistamisel.

Foto: Vaba Eestlane

AUSTRAALIA UUDISEID

Pühapäeval, 20. oktoobril toimus Sydney Eesti Seltsi Kunsti ja Käsitööringi korraldusel Rahvarõivaste Demonstratsioon „Kirev Pealelõuna", mida oli tulnud jälgima üle 200-pealine publik.

Ametlikku osa avades toonitas ringi esinaine Helena Nelson Etnograafilise Ringi asutamise vajadust Austraalias, eriti 1986-ndal aastal toimuvate Austraalia Eesti Päevade ja ESTO '88 valguses. Üksikasjalikuma ettekandega esines Helle-Mall Risti teemal „Mis on etnograafia?"

Oma ettekandes kirjeldas ta põhjalikult Eesti Etnograafilise Ringi tegevust ja saavutusi Kanadas.

Demonstratsiooni juhatas sisse Erich Ups kandlelugudega.

Demonstratsioon oli kavandatud Eesti geograafiliste alade põhjal: Põhja-Eesti rühm (Harju-, Järva- ja Virumaa), Lõuna-Eesti rühm (Võru-, Valga- ja Petserimaa ning lõuna Tartumaa, lõuna Viljandimaa ja kagupoolne Pärnumaa), Lääne-Eesti rühm (Läänemaa, suurem osa Pärnumaad ja Kihnu saar), saarte rühm (Saaremaa, Hiiumaa, Muhu- ja Vormsi).

Selgitavate sõnavõttudega esinesid demonstratsioonil Helle-Mall Risti ja Ülle Slamer, vahepeal deklameeris Lea Arp. Eeskava lõpus esines Sydney Eesti Seltsi Rahvatantsurühm „Virmalised" mitme hoogsa eesti rahvatantsuga.

Kogu üritust iseloomustas Helle-Mall Risti üleskutse, „Asutame Etnograafilise Ringi Austraaliasse, koondame väikesed käsitööringid kokku üheks suureks õppe- ja õpetuse ringiks. Õppigem veel, olemasolevate vanameistrite käest nende tarkusi enne kui nad kaovad ja enestega kaasa viivad oma suure tarkuste varasalve, mis oleks me rahvale suureks kaotuseks!"

☆

9. nov. möödunud aastal pidas Perthi eestlaskond, nagu igal aastal, mardipäeva koosviibimise Eesti Tares. Tunti tõsist rõõmu, et suhteliselt väikesearvulise eestlaste pere juures (L.A. Eestlaste Ühingu liikmeid on 80), oli Tares eestlaste perest 80% kogu eestlaskonnast. Õhtust osavõtjate hulgas olid Bunbury eestlased, inimesei Pinjarrast, Northamist ja mujalt. Kõige vanem osavõtja oli alati energiline, lõbus ja sõbralik 89-aastane pr. A. Volt, kuid seekord olid ka noorema generatsiooni esindajad kohal.

Tõnis Kint 90

Tõnis Kint saab üheksakümmend aastat vanaks. Tõnis Kinti pikk eluiga ja ikka veel löögivalmis võitlejavaim on tõendiks ta vitaalsusest ja lakkamatust energiast. Tõnis Kint oli Eesti vabadusvõitluses kaasas juba Vabadussõjas vabatahtliku üliõpilasena. Iseseisva Eesti ülesehitamisel töötas Tõnis Kint agronoomina paljudes põllumajanduslikes asutustes ja kroonis oma karjääri direktorina Põllutöökojas. Poliitikuna oli ta aktiivselt tegev Eesti Vabariigis ja on paguluses asunud kõige vastutusrikkamale võitluspostile — ta on peaminister Vabariigi Presidendi ülesandeis, kellena ta sümboliseerib Eesti iseseisvuse taastamisvõitlust.

Tõnis Kint sündis 17. augustil 1896. a. Kintide suguvõsa põlises „Paasioja" talus Taevere vallas Suure-Jaani kihelkonnas Viljandimaal. „Paasioja" kujuneski Tõnise kodutaluks, mille ta oma poliitilise tegevuse ja kutsetöö kõrval uudismaad harides, karja kasvatades ja mesilasi pidades arendas eeskujulikuks taluks.

Tõnise koolitee algas kohalikus valla- ja kihelkonnakoolis ja läks edasi Tartu reaalkooli kaudu Riia Polütehnikumi. Sõjaolukord katkestas aga õpingud, kuna Tõnis Kint mobiliseeriti sõjaväkke 1916. a. novembris. Saksa okupatsiooni ajal astus Tõnis uuesti Riia Tehnikaülikooli, kuid pidi õpingud taas katkestama, sest korp! Vironia, kuhu ta oli liikmeks astunud, otsustas terves koosseisus minna Eesti sõjaväkke. Vabadussõja järele astus Tõnis Kint Tartu Ülikooli Põllumajandusteaduskonda, mille lõpetas 1924. aastal. Pärast ülikooli lõpetamist täiendas ta oma agronoomilist haridust Taanis, Norras ja Rootsis.

Tõnis Kinti teenistuskäik Vene sõjaväes algas üliõpilaste pataljonis Volga kubermangus. Sealt saadeti ta Moskva lipnike ettevalmistuskooli, mille lõpetamise järele oli Petrogradis tagavara väeosas, kust saadeti Austria-Ungari rindele Transilvaanias ja hiljem rinde tagalasse Bessaraabias.

Vene sõjaväest siirdus Tõnis Kint esimesel võimalusel Eesti rahvusväkke. 1917. a. novembris määrati ta 2. jalaväe polku Viljandis. Tõnis Kinti osavõtt Vabadussõjast toimus soomusrongi koosseisus, kus ta tõusis soomusrongi ülema kohusetäitjaks.

Eesti iseseisvuse ajal oli T. Kint aktiivselt tegev Põllumeeste Kogude erakonnas. Põllutöökoja direktorina on ta juhtinud eesti põllumajanduse arengut.

Tõnis Kint valiti 1936. ja 1938. a. Riigivolikogu liikmeks. Ta kandideeris kommunistide vastaskandidaadina Riigivolikogusse ka Nõukogude Liidu esimese okupatsiooni ajal (1940), kõrvaldati aga kandideerijate nimekirjast ja kuulutati „rahvusvaenlaseks".

Paguluses on Tõnis Kint olnud Vabariigi Valitsuse liikmeks 1952. aastast saadik, täites alates 1970. aastast peaministrina Vabariigi presidendi ülesandeid. Sellega on Tõnis Kint omakorda kindlustanud Eesti Vabariigi juriidilise püsimise ning Vabariigi presidendi statuudi ja Vabariigi Valitsuse kui meie kõrgemate riigiorganite pidevuse.

Tõnis Kint on Eesti Rahvusnõukogu asutajaliige ja ta oli viis aastat selle esimees. Ta on olnud tegev ka Eesti Komitees ja Eesti Rahvusnõukogus.

Vabade Eestlaste Põllumajandusliidu juhtiva tegelasena on T. Kint aastakümneid pidevalt osa võtnud Euroopa Põllumajandusliidu kongressidest, kus ta on esitanud Eesti saatust selgitavaid materjale.

Tõnis Kint on avaldanud kirjutisi ja intervjuusid saksa ajakirjanduses ja televisioonis. Ta oli üheks esimeseks initsiaatoriks Balti resolutsiooni ülesvõtmiseks Euroopa Parlamendis.

Tõnis Kint on valitud Vabade Eestlaste Põllumajandusliidu auesimeheks ja Eesti Agronoomide Seltsi Rootsis auliikmeks.

EESTI VÄLISVÕITLUSE FOND määras 1983. aasta stipendiumi Tõnis Kintile teenete eest Eesti välisvõitluses ja eesti organisatsioonide töös.

Tõnis Kinti eluiga on olnud täis tööd ja võitlust Eesti heaks. Üheksakümnendal sünnipäeval soovime Tõnis Kintile palju õnne, raugemata energiat ja head tervist, et ta võiks veel palju aastaid jätkata tööd ja võitlust Eesti iseseisvuse taastamiseks!

Heinrich Mark

Nr. 61
Armast EESTI GAIDLUSE en
gaider LIIS
mälestab t
MON
ja end
Puhka rahus, kallis
ELITA
Kallist koolõde ja sõpra
ELITA
mä
Armast sugulast
V
mä
AINUKE E
ARDV
1065 STEELES AVE. W.
NORTH YORK, ONT.
M2R 2S9
Omanik LINDA SEPP
Avatud 7 päeva nädalas.
Eestlaste poolt eelistatud ja
MATU
Matusemaja on üle 115. a
tot sama perekonna poolt
Moderniseeritud avarad ru
küllaldaselt parkimiseruum
Väärik
ROSAR-
FUNERAL
T. L. MORRISO
467 Sherbourne St.
Telef

SEID

Ülle Slamer, vahepeal dek-
Lea Arp. Eeskava lõpus
ydney Eesti Seltsi Rahva-
hm „Virmalised" mitme
eesti rahvatantsuga.

üritust iseloomustas Helle-
sti üleskutse, „Asutame Et-
lise Ringi Austraaliasse,
he väikesed käsitööringid
heks suureks õppe- ja õpe-
giks. Õppigem veel olemas-
vanameistrite käest nende
enne kui nad kaovad ja
kaasa viivad oma suure
varasalve, mis oleks me
suureks kaotuseks!"

★

möödunud aastal pidas
estlaskond, nagu igal aas-
dipäeva koosviibimise Ees-
Tunti tõsist rõõmu, et suh-
äikesearvulise eestlaste pe-
s (L.A. Eestlaste Ühingu
on 80), oli Tares eestlaste
30% kogu eestlaskonnast.
savõtjate hulgas olid Bun-
tlased, inimesei Pinjarrast,
hist ja mujalt. Kõige vanem
oli alati energiline, lõbus
ik 89-aastane pr. A. Volt,
kord olid ka noorema ge-
ni esindajad kohal.

---

inti osavõtt Vabadussõjast
soomusrongi koosseisus,
tõusis soomusrongi ülema
itjaks.
iseseisvuse ajal oli T. Kint
tegev Põllumeeste Kogu-
onnas. Põllutöökoja direk-
n ta juhtinud eesti põlluma-
arengut.
Kint valiti 1936. ja 1938.
olikogu liikmeks. Ta kan-
kommunistide vastaskandi-
Riigivolikogusse ka Nõu-
Liidu esimese okupatsiooni
40), kõrvaldati aga kandi-
nimekirjast ja kuulutati
vaenlaseks".
uses on Tõnis Kint olnud
gi Valitsuse liikmeks 1952.
saadik, täites alates 1970.
peaministrina Vabariigi pre-
ülesandeid. Sellega on Tõ-
nt omakorda kindlustanud
abariigi juriidilise püsimise
abariigi presidendi statuudi
ariigi Valitsuse kui meie
ate riigiorganite pidevuse.

Kint on Eesti Rahvusnõu-
utajaliige ja ta oli viis aas-
esimees. Ta on olnud te-
Eesti Komitees ja Eesti
õukogus.

de Eestlaste Põllumajandus-
ntiva tegelasena on T. Kint
mneid pidevalt osa võtnud
Põllumajandusliidu kong-
, kus ta on esitanud Eesti
selgitavaid materjale.
Kint on avaldanud kirju-
ntervjuusid saksa ajakirjan-
televisioonis. Ta oli üheks
ks initsiaatoriks Balti reso-
i ülesvõtmiseks Euroopa
ndis.

Kint on valitud Vabade
Põllumajandusliidu auesi-
ja Eesti Agronoomide Selt-
is auliikmeks.

VÄLISVÕITLUSE FOND
1983. aasta stipendiumi
intile teenete eest Eesti vä-
ses ja eesti organisatsiooni-

Kinti eluiga on olnud täis
võitlust Eesti heaks. Ühek-
endal sünnipäeval soovime
Kintile palju õnne, rauge-
ergiat ja head tervist, et ta
eel palju aastaid jätkata
võitlust Eesti iseseisvuse
seks!

Heinrich Mark

Armast EESTI GAIDLUSE ema

gaider LIIS JUSKE't

mälestab tänumeelses leinas
MONTREALI VIRVE LIPKOND
ja endised gaidid

Puhka rahus, kallis

ELITA VAHTRA

HILDA H. KUHLBERG
ELLEN ja HANS MERET
ILME ja HANS SEPP
perekondadega

Kallist koolitõde ja sõpra

ELITA VAHTRA't

mälestavad kurbuses
ENDLA SCHAER abikaasaga
JAAN SCHAER perekonnaga

Armast sugulast

VOLLI't

mälestab leinas
perekond VÄÄR

AINUKE EESTI LILLEÄRI

736-1170
Kodus 223-9261
AARDVARK FLORIST LTD

1065 STEELES AVE. W.
NORTH YORK, ONT.
M2R 2S9

Omanik LINDA SEPP
Avatud 7 päeva nädalas. Lillede kojuvedu võimalus.

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsioonilisek kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 115. aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.

T. L. MORRISON — Funeral Director
467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408

ADVOKAADID

ADO PARK, Q.C.
HETHERINGTON, FALLIS
&
PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401, 363-4451
Õhtuti 782-0485 või 447-2017

Tõnu Toome, B.A.Sc., LL.B.
TOOME & PEASE
Advokaadid-notarid
Yorkdale Place, 1 Yorkdale Road,
Suite 207
Toronto, Ont. M6A 3A1
Telefon 785-5550
kodus 762-2367

TOOMAS ÕUNAPUU
B.A., B.P.E., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
129 John Street,
Toronto, Ont. M5V 2E2
Telefon 597-1714

ENN ALLAN KUUSKNE
B.M., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
1 First Canadian Place, Ste. 3450
Tel. kontoris 363-0073
kodus 537-0996
IGAL ALAL

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAR
C. A.
Chartered Accountant
181 University Ave., Ste. 1202
Toronto, Ont. M5H 3M7
Tel. 864-0099

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
INSURANCE BROKERS
1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja
653-7816

VAIPADE & MÖÖBLI PUHASTUS
SEINAST-SEINA JA LAHTISED
ERIK LOKBIK — 447-9834

Mälestame sügavas leinas

MARIE KUBJA't

ja avaldame kaastunnet tütardele perekondadega
LAINE ja HELMUT MÄNS
REGINA ja VOLDEMAR VANASELJA
EDNA ja EDGAR LIIK
ROSINE ja UNO LIIK

Armast õde ja tädi

HELMI KARU

mälestavad kurbuses
ALIDE
REET perega

VABA EESTLANE

kaks korda nädalas

	Makaab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$57.—	$77.—
Poolaastas	$32.—	$42.—
Veerandaastas	$17.—	$22.—

TELLIMINE I KLASSI POSTIGA (kiripostiga):
KANADAS:
aastas $62.— pluss saatekulu $45.—, kokku $107.—
poolaastas $34.— pluss saatekulu $23.—, kokku $57.—
veerandaastas $18.— pluss saatekulu $11.50, kokku $29.50

USA-s:
aastas $62.— pluss saatekulu $49.—, kokku $111.—
poolaastas $34.— pluss saatekulu $25.—, kokku $59.—
veerandaastas $18.— pluss saatekulu $13.—, kokku $31.—

VÄLJASPOOL KANADAT LENNUPOSTIGA:
Aastas $136.—, poolaastas $72.— ja veerandaastas $38.—
Aadressi muudatus $1.—. Üksiknumbri hind 70 senti

Pangatshekk või rahakaart kirjutada
FREE ESTONIAN PUBLISHERS nimele.

Tellimine saata:

VABA EESTLANE
1955 Leslie St., Don Mills, Ont. M3B 2M3

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavaline / kiripostiga alates .....
..... 19..... Tellimise katteks lisan $..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).
Nimi .....
Aadress .....
.....
.....
.....

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — kolmapäeval ja reedel

Reedel, 15. augustil 1986 — Friday, August 15, 1986

Laupäeval, 9. juulil lõppes Jõekääru Laste Suvekodus tänavune Sportlaager'86. Osavõtjate arv oli erakordselt rohke. Pildil parimad Sportlaager'86-st osavõtjad, Korp! Rotalia rändkarikate võitjad. Pildil vasakult esimesele kohale tulnud väikesed Heili Orav ja Aari Evert, suured Adam Medri, Urve Voitk, Elle Palumäe, Trina Läte, keskmised Mart Einer ja Monika Wallner, noorimaist teisele kohale tulnud Kristi Laar ja Mart Kaljurand (puudub pildil). Foto: Orav

RISTSÕNA NR. 1303

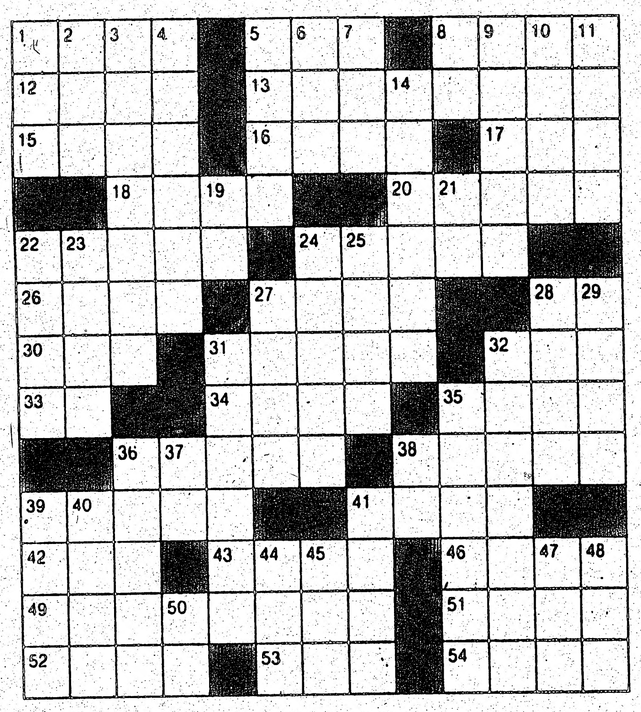

Põikread: 1. Väike veekogu, 5. Endine eesti kirjastus, 8. Kaliifide nimi, 12. Rootsi suurettevõte. 13. Argentiina jalgpallur, parim mängija äsjastel maailmameistrivõistlustel, 15. Põllutööriist, 16. Pikkuse mõõtühik, 17. Jõgi Venemaal, 18. Igapäevane tarbeese, 20. Ameerika filminäitleja, 22. Mitte purjus, 24. Tegevuse mehhaaniline kätteõpetamine, 26. Loodusnähtus, 27. Neli ühesugust vokaali, 28. Selle pärast peeti vanasti duelle, 30. Jaapani riigimees sajandi alguses, 31. Kuulus prantsuse kujur, 32. Haljasala, 33. Noot, 34. Väga vastik, 35. „Estonia" teatri ja Stokholmi ooperi dirigent, 36. Istevann, 38. Vilets, halb, 39. Vana-aja suurriik, 41. Tervitussõna, 42. Hääleliik, 43. Pealinn Ameerikas, 46. Kiri-rootsi keeles, 49. Heade kommetega, 51. Ida suunas, 52. Endine Peruu elanik 53. Hädasignaal, 54 Talvine sõiduk.

Püstread: 1. Lühivorm sõnast laskma, 2. Jagu, 3. Maa, kuhu ühe teatud sündmuse tõttu olid hiljuti suunatud kogu maailma pilgud, 4. Kõva külm, 5. Naisenimi, 6. Avar, 7. Ohver, 9. Saksa marssal II maailmasõjas, 10. Ainulaadne (kurttümm) eesti jooksja 1930-ndatel aastatel, 11. Äär, 14. Mõnikord Inglismaa kohta tarvitatud nimetus, 19. Noot, 22. Laeva nina, 23. A. Saali ajalooline romaan, 24. Ameerika automark, 25. Ribikont, 27. Omaaegne eesti meister tõstmises, 28. Neli ühesugust vokaali, 29. NSVL ühes teises keeles, 31. Küla Läänemaal, 32. Kanada provints, 35. Rõuk. 36. Jalats, 38. Isiklik asesõna, 39. Terviseparandus, 40. Viibisin, 41. Vene teadeteagentuur, 44. Puudub eesti tähestikus, 45. Endine Hiina valitseja, 47. Eesti teadeteagentuur, 48. Hollandi tiitel, 50. Isiklik asesõna.

RISTSÕNA NR. 1302 LAHENDUS

Põikread: 1. Faust, 4. Tütarsaar, 9. Ruttama, 10. Kodumaa, 11. Arno, 12. Raid, 13. Padi, 15. Laval, 17. Inglismaa, 20. Ernst Enno, 22. Almus, 24. Lubi, 25. Seep, 26. Erna, 29. Heelium, 30. Korsika, 31. Riskantne, 32. Sänna.

Püstread: 1. Formaalne, 2. Ustinov, 3. Taat, 4. Taaralinn, 5. Tukid, 6. Redu, 7. Armsaim, 8. Raadi, 14. Tina, 16. Lott, 18. Groteskne, 19. Aastasada, 21. Nobless, 23. Morfiin, 24. Lehar, 25. Samet, 27. Riba, 28. Eros.

Üle 2000 . . .

(Algus lk. 1)

le lisati Villu Laidsaare juhatusel K. Türnpu „Ajaratas".

Koorid ja koorijuhid said paljude ovatsioonide ja lillede osaliseks. Saksamaa Eestlaste Keskkomitee abiesimees Edgar Bergmann oma lõpukõnes avaldas tänu kõigile osalejatele, eriti aga rohkearvulisele publikule.

Laulupeole järgnes vabadust nõudva rahva demonstratsioon lippude, laulu ja loosungitega.

2000 eestlast marssisid läbi linna, mis äratas suurt tähelepanu. Ronkäigus kanti plakateid ja loosungeid, milles nõuti vabadust Eestile.

Heidelbergi ülikooliplatsile oli püstitatud poodium, mille ümber koondusid lipud, rahvamass täitis tihedalt kogu platsi. Nüüd oli aeg rongkäigus kaasa toodud valgete õhupallide taevalaotusse laskmiseks, et maandumiskohta viia sõnum „Vabadust Eestile!"

Sama oli ka prof. W. Hahni kõne teema. Ta meenutas eestlaste laulupidude traditsiooni ja tõi tervituse Euroopa-parlamendi liikmena. Ta puudutas ka poliitilisi küsimusi ja meenutas enese ning mõtekaaslaste tegevust Euroopa parlamendis.

Ajal kui räägitakse palju Lõuna-Aafrikast, ka Poolast ja vähesed Afganistanist, on peaaegu unustatud, et Stalin ja Hitler otsusega 1939 aastast muutsid Eesti, Läti ja Leedu Nõukogude kolooniateks ja et need rahvad peavad elama nõukogude ikka all. Oma kõne ta lõpetas eestikeelse lausega „Elagu vaba Eesti!"

Järgmisena kõneles Eesti Keskkomitee abiesimees Ülo Semmel, andes prof. Hahnile üle tänutäheks Vaba Eesti sümboli — sini-must-valge laululipu Pikk Hermani torniga.

Prof Hahn oli aukülaliseks ka kõigil laulupeo peaüritusil: kontserdil, sõduripeol ja rahvapeol.

Mihkli märkmik

Minimassuurikate seadus

Kallid kamraadid!

Lugesin kanada lehti ja jõudsin otsusele, et meie kõik oleme sündinud valel ajal ja valel maal. Oleme oma mõistmatute vanemate, koolipapade, nahkade ja veltude ülekohtu all nii rängalt kannatanud, et sellest saadud kompleksid panevad kivid ja kännujuurikad haleduspisaraid nutma, ainult nimetatud tüüpide paadunud hinged jäävad tuimaks. Kanada targad seadusemehed on nimelt aru saanud, et mehekssaamine ja sellega kaasuv vastutus käivad kalendri järgi. Nad on aga ka hästi teadlikud, et mehetegusid tuleb hakata varakult harjutama ja seda ei tohi noorele inimesele keegi pahaks panna. Kui üks jõmpsikas enne seaduse poolt ettenähtud kalendrilist piiripunkti tahab raasuke varastada, röövida, tappa või vägistada, siis ei ole ta seaduse silmis mingi kurjategija, vaid „young offender", mida võiks moodsasse eesti keelde tõlkida kui „minimassuurikas". See tattnina tiritakse karmi kohtuniku ette, kes vaatab talle rangelt üle prillide otsa, vibutab nimetissõrme ja lausub: „Ai-ai, Ats-poiss, oma lihasele isale vajutasid noa neeru! Mine ilusti koju ja vaata, et see enam ei korduks, muidu lasen sulle psühhoanalüüsi teha." Ega see kordugi. Ei saagi korduda, sest vanamees, loll, ei saanud naljast aru ja heitis hinge. Atsikene peab hädaga naabrimajja minema sõbra isa tapma, sest seekord on isu püstolit proovida. Nüüd läheb asi kurjaks ja lõpeb vanglakaristusega. Aga vangi ei lähe Ats, vaid ajakirjanik, kes ta nime teada sai ja lollist peast lehte pani.

Mõtelgem oma lapsepõlvele, kallid semud. Meie kodudes kasvatusteaduslikke loenguid ei peetud. Ainus kasvatusvahend oli eeskuju, kui sellest ei piisanud, siis anti ohelikuotsaga väike järeleaitamistund. Mida iganes su briljantne aju päeva jooksul välja mõtles, seda õhtul istmenahk kibedasti kahetses. Läksid naabri aeda õunavargile ja jäid pihku. Naabrimees oli kordnik, kohtunik, tribunaal ja timukas kõik ühes isikus. Kui oli täitsamees, ei andnud sinu vanematele asjast märku. Minu naaber küll täitsamees ei olnud. Rääkis minu mammale ja see luges nagu pühakirjast: „Saad seni kui malk on roojane ja siis saad uuesti selle eest, et hea vembla ära reostasid." Ja minu väärt memm ei rääkinud sõnu, milledele tegusid ei järgnenud. Jube mõelda, et ema südamest on laul tehtud, mida igal aktusel leierdatakse.

Eks moodsat joont püütud ka meie maal rakendada. Seaduse kohaselt meie vabariigis kooliõpetaja lapsele ihunuhtlust jagada ei tohtinud, aga meil oli küllalt vanu tsaariaegseid koolipapasid, kes sellele seadusele vilistasid. Meie koolis juhtus säärane nali, et lastevanemate koosolekul kukkus üks papa kurja häält tegema, et tema Jütsikest oli kõrvalestast sikutatud. Nõudis kõlbmatu õpetaja kõrvaldamist. Asi ähvardas halva poole kiskuda, sest seadus oli nõudja poolt, kuid siis võttis sõna üks külamees, kel peale praktilise meele oli veel omapärane kõnerike — ta ei saanud k-tähte hääldada ning asendas selle t-ga. See mees lausus: „Tae, mina arvan, et tooliõpetajale tuleb osta tõrvane piits. Tui poiss teeb toerust, saab piitsaga ümber taelavarre. Tuleb toju, must jutt ümber taela, saab tohe teretäie." Kõik naersid ja kooliõpetaja oleks ehk veel praegu ametis, kui ajad poleks kirjuks läinud. Idast tuli uus kord ja määras koolmeistri Vorkutasse kergema töö peale. Selle kätte ta varsti surigi.

Kui me mundri selga saime ja läbi Lätimaa kand- ja varvas Vaterlandi suunas strateegiat tegime, tuli mul ühel õhtul mõte sõpradega lätlase kanalas natuke isetegevust harrastada. Minu valitud tibu pani asja pahaks ning tõstis häält. Ma ei teinud alguses väljagi, kui läti peremees minu poole tormas, mõtlesin, et tuleb sõjamehelt vabandust paluma, et töö juures segab, aga kus sellega. Need läti matsid on ikka samasugused jurakad kui eesti omad. Ei sellel olnud aega ega viisakust labriiti lausuda, lahmas labidavarrega. No ma sain ikka tulema, aga veel praegu, iga kord kui kahvli kanapraesse löön, käib hell valujuga kolbast läbi.

No vaadake, poisid, meie oleme kõiki neid tempe tehes ka selles minimassuurika eas. Oleks siis kord majas olnud ja meil oleks lastud vabalt areneda, oleksime kõik praegu keskmised Garibaldid ja mitte pupujukud, kellele iga lätlane võib labidaga äiata, Aga kui iseloom juba kord rikutud on, siis ei aita miski. Kuulda on, et need poisid, kes endale pered on soetanud, ei austa ka uut seadust mitte üks põrm, vaid maksavad aga oma lastele seda ülekohut kätte, mida neile endile noores põlves tehti. Jah, ära nöökisid, sindrid, meie ilusa elu. ....

Täis leiget mässuvaimu teie

Välgu-Mihkel.

Vene sõdur põgenes Soome

Soomest teatatakse Helsingi politsei andmeil, et juunis on Soome võimud arreteerinud ühe N. Liidu armee sõduri, kes koos ühe kaaslasega oli põgenenud üle piiri Soome. Soome lehed nimetavad põgenikku nõukogude desertööriks see-pärast, et ta põgenes vene väeüksusest, mis on olnud paigutatud Imatra kohale piiri lähedusse.

Soome allikad ei maini põgenik-sõduri rahvust, kuid arvatakse et ta ei ole venelane, kuna need ei tunne olukordi ega tea kuigipalju Läänest, vaid võib kuuluda baltlaste hulka. Kui Soome väejooksiku tagasi annaks tähendaks see talle surmaotsust.